

Berketz István utóda kelme-, selyemfestő- és vegytisztító-gyára, Budapest, Kinizsi-utca 14.

Telefon 63-36.

Vidéki megbízások jutányosan és pontosan eszközöltekné.
Postaküldemények ezimzendők: IX., Kinizsi-utca 14. Árjegyzék ingyen.

Telefon 63-36.

Gyűjtő-telepek:
IV., Váci-utca 51.
V., Lipót-körút 16.
VI., Izabella-utca 66.
VII., Kerepesi út 78.
VIII., Üllői-út 30. sz.

BRÁZAY-SÓSORSZESZ-SZAPPAN

egészségi és kozmetikai szempontból felülmúlhatatlan.

BRÁZAY-féle KÖLNI-VIZ

az illatszerek legkiválóbbja.

BRÁZAY-SÓSORSZESZ

nélkülözhetetlen háztartás.

ANTIDOL

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN!

WACHTEL TÁRSAS

BUDAPEST

IV., Eskü-út 6. sz.

(Clotild-palota).

Ajánlja díszan felszerelt raktárát fényképezeti készülékek és hozzávaló cikkekben.

Az általános elismert kitűnő Wellington papírok és lemezek egyedülálló. Árjegyzék díjmentesen.

Vértess-féle Sósorszesz
Minden háztartásban szükséges.

SZÉPEN,

tisztán csak a

YOST

írógép IR

és sokszorosító, mert a Yost-gép nem szalagos gép.

Ára 600 korona.

Használt gépek 300 és 400 korona között váltakoznak. Utóbbiak kitűnően berendezett műhelyünkben javítottak.

Ugy az új, mint a használt gépekért egy évi szavatosságot vállalunk.

Yost írógép részv.-társ.

Budapest, New-York palota.

KÁLDOR M. igazgató.

Rozsnyay vasas china bora.

Igen hatásos vérszegénység, sápkor, neurasthenia eseteiben. Egy 1/2 literes üveg ára 3.50 kor. Egy 4 üveget tartalmazó postálódó 14 kor. 12 fillér franco küldve.

A Rozsnyay-féle vasas china bor

egyike a legelterjedtebb és leghatásosabb gyógyboroknak. A külföldi készítményeket felülmúlja. Vérszegénységnek különösen ajánlható 11266

Főraktár Budapestben:

Török József gyógyszer-tár.

Továbbá a készítőnél:

Rozsnyay Mátyas gyógyszer-tárban Aradon, Szabadság-tér.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű Földes-féle

MARGIT-CREMET,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépíti. A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szepők, májfoltok, bőrtörések, pattanások, kiütések s mindenemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak pártján és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszert a

MELANOGENE

fekete és barna színben.

Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajuszt pár percz alatt feketére vagy barnára lefesteni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 11284

Ára 2 korona 80 fillér.

Budapesti főraktár: Török József gyógyszer. Király-u. 12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszer-tárban.

Szép, szebb, legszebb

lesz mindenki, mert 2-3-szori bekenés után eltűnik az arczról pattanás, kiütés, szepő, májfolt, sőt ráncok is a valódi angol

BALASSA FÉLE UGORKATEJ

használatát által.

Teljesen ártalmatlan és a kéz-, nyak-, váll-, arczbőrt biztosan fehérré, üdév, finommá varázsolja 1 üveg ára

2 kor. Ehhez ugorkaszappan 1 kor., puder 1.20 kor., ugorka-erme 2 kor. Kaphatók a gyógyszer-tárakban. Csak Balassa-féle a valódi! Balassa Kornél gyógyszer-tár Budapest, Erzsébetfalva.

Roskopf Patent

frt 3.50

Roskopf rendszerű

frt 1.50

A «Roskopf Frer» svájci órágyár megbízott, miszerint valódi «Roskopf Patent» anker-remontoir órákat fűlaron árusítanak el, hogy a tisztelt vevőknek megmutassam, mi a különbség egy valódi «Roskopf Patent» és egy «Roskopf Patent» rendszerű óra között, mely utóbbi nálam 1 frt 50 kba kerül. A valódi «Roskopf Patent» órák 36 óráig kövően járó, üvegfedéllel szerelték van, mely 25-30 évi szolgálattal tes. Ellenben az olcsóbb «Roskopf» rendszerű óra néhány év alatt használhatatlanná válik. Minden valódi «Roskopf Patent» órák rajta van a plomba és kezesség igazolvány, a tokján és szerkezetén pedig Roskopf Frer czéjje.

Valódi ezüst Remontoir-óra

3.-frt. 5.-frt.

cs. kir. fémjelzéssel

urak, hölgyek és fiuk

reszére.

Egyfedélű... frt 3.-
Duplafedélű... 4.-
Három erős fedéllel... 5.-
Extrafinom acélor... 3.50
Arany-plaque, lapos... 5.-
Valódi Omega-óra... 8.50
14 karát. aranyóra... 8.50
14 karát. aranylánc... 10.-
14 karát. aranygyűrű... 2.-

Szétküldés utánvétt. I. - Három évi írásbeli jótállás. - Meg nem felelőért pénzvisszaküldés.

MAX BÖHNEL, órás, Wien, IV., Margarethenstrasse 27. (Saját házában.)

Nagy és régi czég. - Alapították 1840. - Kétfutottva a «Grand Prix», becsületrend és arany éremmel Bécsben és Párisban.

Kérje nagy árjegyzékemet (1000 képpel) ingyen és bérmentve.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

VASÁRNAPI UJSÁG

30. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL.

FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, JULIUS 29.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek:

Egész évre... 16 korona.
Félévre... 8 korona.
Negyedévre... 4 korona.

A «Világkrónika»-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is esatolandó.

HUGO KÁROLY 1840-BEN.

HUGO KÁROLY EMLÉKE.

ANEGYVENES évek szűkhörű, de színes és változatos irodalmi életének volt egy különös, némely vonásaiban szinte groteszk, de mindenképpen érdekes alakja: Hugo Károly. Élete, egyénisége, egész megjelenése annyi kiegyenlített ellentétet foglalt magában, gondolkodásában, életmódjában annyira összeleplegyedtek a genialis vonások a hőbortossággal, pályája annyi különös, regényes és szánalmas fordulatot foglalt magában, hogy már csak ez okból is érdemes egy tekintetet vetni feléje, annyival is inkább, mert megadja rá az alkalmat is egy újon megjelenő könyv, Hugo Károly életének és műveinek méltatása egy korán, pályája elején elhunyt fiatal székely ifjú, Ádám György tollából. Hugo Károly nevétől egykor dicsőítéssel és gáncsossal vegyesen hangos volt egész Magyarország, a mai nemzedék azonban nem tud róla ugyszólván semmit, pedig az a szerep, melyet hazájában s a külföldön játszott, jellemző volt nemcsak rá magára, hanem korára is.

Pesti zsidó fia volt s homeopathia orvos lett. Előbb azonban egy kis kerülőt tett: részt vett az 1831-iki lengyel forradalomban s csak nagy bajjal tudott a vereség után megmenekülni. Hazatérve orvosi gyakorlatot üzent szülővárosában s nagy részt vett a homeopathia kérdése körül kifejtett szenvedélyes vitában. Ezzel magára vonta az akkor még új orvosi iskola alapítójának, Hahnemannnak figyelmét is, a ki meghívta segédjéül Párisba, a hol homeopathia kórházat akart létesíteni. Párisban akkor a romantika körül kifejtett harcok lázassá tették az irodalom iránti érdeklődést s ez a láz magával ragadta Hugo Károlyt is. Egyszerre írónak akart fölcsapni, hogy ő is, mint az akkor divatos francia írók, hírnevet és vagyont szerezzen. Kezdetül fogva mértéktelelenül kifejlődött önbizalma — későbbi hőbortjainak csirája — elhitette vele, hogy ezt csak akarnia kell. Mint német író próbált szerencsét előbb Hamburgban, majd Bécsben. Kiadott egy sereg meglehetősen közepszerű szerelmi verset s lázasan elkezdett drámai műveken dolgozni. Írt előbb egy kettős drámát, majd egy tragédiát Lucretiáról; egy s más figyelemre méltó tulajdonságait dicsérték is, de színpadra nem került egyik sem, pedig a szerző megmozgatott minden követ érdekében. A sikertelenség nem sújtotta le, csak mértéktelen haragra ingerelte. Beteg is lett és hitbuzgó szoltárok írásában keresett vigasztalást.

A véletlen ekkor összehozta Heckenasttal, a híres pesti könyvtárossal s ez adta neki az ötletet, hogy magyar íróvá lesz. Az igaz, hogy külföldi bolyongásai alatt azt a kevés magyar nyelvi tudást is elfelejtette, a mit gyermekkorában Szegeden szerzett, — de olyan elbizakodott embernek, mint Hugo Károly, ez sem volt akadály. Neki feküdt egy nyelvtannak s egy szótárnak és néhány hónap alatt már úgy megtanult magyarul, hogy Vörösmartyt is különb magyarnak tartotta magát s új fordulatokat, verstani szabályokat akart meghonosítani nyelvünkben. Valami csodálatos, mesterkelt, magyartalan nyelven írta első drámáját s hiába könyörgtek neki író és színész barátai, nem engedett belőle sem kihagyni, sem kijavítani egy szót sem. Az eredmény az lett, hogy mikor ez a Mátysról szóló verses dráma a Nemzeti Színházban színre került, a színészeknek volt eszük, hogy ne a Hugo versei szerint mondják el, hanem a maguk tetszése szerinti prózában. A darab különben meglehetősen hideg

HUGO KÁROLY 1848-ÍKI ARCZKÉPE.

korba. Csak három személy szerepel benne, élére állított helyzetei, izgató s az akkori romantikus izlésnek teljesen megfelelő cselekvénye, ügyes jelenetezése a korabeli dráma-irodalomban párját ritkító sikerre vitte.

De szerzett neki bajt is, eleget. Csakhamar fejére olvasták a francia novellát, melynek német fordításából készült s plágiummal vádolták. Ezen annyira elkeseredett Hugó Károly, hogy — különben sem lévén meglehetősen itthoni sikerrel s főleg nem tudván a magyar irodalommal elegendő pénzt keresni, — Párisba költözött. Most már francia író akart lenni. E mellett elég jövedelmező orvosi gyakorlatra is tett szert, de maga rontotta el méltéktelen követeléseivel, nagyzó modorával. A francia színpadra jutni azonban nem tudott; pedig Jules Janin, a legtekintélyesebb kritikus és a párisi Rothschildok is pártját fogták. Mikor aztán saját ügyetlensége miatt abba a gyanuba keveredett, hogy részes az Orsini-féle bombamerényletben, teljesen lehetetlenné vált Párisban. Brüsszelbe, Weimarba, Lipcsébe, Bécsbe ment, sehol se volt maradása. Végre Berlinben állapodott meg egy időre s hamarosan itt is összeveszett az egész világgal. Ekkor már félelmesen mutatkoztak lelki megbomlásának tünetei, melyek gyorsan elvitték a monomániáig.

Fejébe vette, hogy ő maga fogja előadni darabjait. Fehér tógában, parókásan, kothurnusz-szal, kezében lantot tartva lépett a közönség elé s elszávolt egy-egy este egy egész darabot, férfi és női szerepet egyaránt. Berlinben kifütyölték, hasonlóképp más német városokban s Bécsben is. Erre folyóiratot indított, hogy visszaverje ellenségei támadásait. Nagyon dühös és goromba folyóirat lehetett, mert a cenzura lefoglalta, nem maradt fönn négy megjelent számból egy példány sem. Pesten is tartott ilyen «automimikai» előadásokat, — régi barátai számalommal nézték az egykor — minden hibái mellett is — csillogó elme végleges elborulását. Megfordult Párisban, Londonban is, a hol emlékező tehetségét — hogy egész nagy tragédiákat tud könyv nélkül — megbámulták, de hőbortos «művészete» neveltség tárgya volt. Újra hazatérve Pestre, megint egy hőbortos folyóiratot kezdett meg; ebből s Andrassy gróf magánpénztárából kapott 600 frtnyi kegydíjából élt. Élete utolsó éveiben megszerette Olaszországot, főleg Milanót, a hol a hőbortjai iránt kíméletesek voltak az emberek, sőt — színre legalább — ünnepezték is. Epen előadást akart tartani Milanóban, a közönség már össze is gyülekezett, a mikor jelentették, hogy az előadás elmarad, mert Hugo Károly meghalt. Milanóban is van eltemetve.

Különös ember volt, a hőbort csiráit már fiatal korában magában viselte, lelki állapota mindig túlesapongott a rendes józan ész határain. A magyar művelődés történetében azonban megvan a maga helye. Elvégre is ő írta a negyvenes évek két-három legnagyobb sikert aratott drámájának egyikét s volt idő, a mikor komoly, irástudó emberek nevezetes dolgokat vártak tőle a magyar dráma fejlesztésében. Ha kétségtelen nagy tehetsége összhangját meg nem bontja beteges idegrendszere s ha nyelvben is magyar-nak nevelkedhetett volna, meg is tudott volna felelni a hozzá fűzött várakozásoknak.

S. A.

NYÁRI EST.

— Ugy-e tikkasztó volt a nap heve?
De nézd, most kél az esti fuvalom;
Jer, édes, ne maradjunk idebe,
Most jó lesz ott kin a Duna-soron.

S megyünk. És nézzük a fényesfölköt,
Miket a lámpák hosszú rendje fest,
S mely a hullám közlül fülünkbe hat,
Hallgatjuk némán a sokféle neszt.

— Ne arra, ne. Sok ember nyüzsgött ott;
Ne arra, ne — maradjunk csak magunk.
Lelekem csak úgy pihen, csak úgy nyugodt,
Ha ketten együtt s egyedül vagyunk.

Jó lesz e kis pad. Ugy tetszik nekem,
Hogy reggtől mostanig beteg valék,
Hogy lázba rezgett minden idegem,
S hogy mostan hűtő orvosság a lég...

Gonosz nap estje... A mit rám rovtott,
A munka nem volt, oh nem volt gyönyör,
De taposó malombeli robot,
A melynek társa útlat s csömör.

De ne, ne erről!... A Gellérthegyen,
Csak nézd, ezernyi fénybogár ragyog:
Villognak, mintha ünnep volna fenn,
A házikokban a kis ablakok.

Es nézd odébb: hogy a távolba vész
A többi hegynek hullám-vonala —
Mintfogya elmenőben a művész,
És halkan elmosódik a dala...

Későn van. A folyón csak néha jár
Egy-egy kis gőzös, egy apró ladik;
Síp futtye és kürtő bűgös már
Csak olykor, el-elvétve hallatik.

Susogva lejt tovább a vén folyam,
S a csobogás is már fülünkbe jut,
A mint a hab hozzácsep untalan
A part kövéhez s aztán visszafut...

S hogy üldögelünk itt a fák között,
A béke leng alá szívembe is,
S melyet a nap prózája száműzött,
Megint belé suhan a Poezis.

Radó Antal.

ANYÁM.

Csalánerdő a te utad,
Rózsát az ujjad soha nem szedett,
Csak Isten tudja, mily nehezen éltünk,
És mennyi bánat tépte szivedet.

A gondok szürke útjait tapostad
S ott lett vón helyed pompa, fény között —
Lelekednek volt csak sugárzó a fénye,
Mely a borúval annyit küzdődött!

Hivéd, hogy egyszer rád derül az élet
S tied lesz mind, mi néked szárvá volt,
Valaki jó és majd elédbe szórja,
Mit sorsod eddig téled elrabolt.

Valaki jó — s míg szóltan rám tekintél
Reménykedő szemed könnyekben ázott —
A te daczos lelkednek hőse voltam,
Erős, győzelmes, büszke Messiasod!

A te reményed lelke tetteimnek
Csak olykor ébred szived hurjain
Egy sejtetem: ha én is győzve lennék!
— Ó vágyaim, én ifjú álmaim!

Magamba nézek és fejem lehajtom.
Küzdök te érted! A tied vagyok!
S valami halkan azt susogja bennem,
Hogy én is, én is élni akarok.

S egy hang szívembe csúfosan kaczag,
Valami úgy hív, csábít élni, élni!
Valaki szóltan rám tekint rajongva —
Anyám, anyám, ó hogy tudtál remélni?!

Mezey Sándor.

A MEXIKÓI VÖLEGÉNY.

Elbeszélés.

Irta Zöldi Márton.

Nem arról a komikus alakról van szó, ki a «Peleskei nótárius» utolsó felvonásában nagy kifizetett, piros esernyő alatt a czepperlit tánczolja. A mexikói völegény, kinek történetét emlékeimből feltámasztom, daliás, délczeg, villogó szemű, büszke fejtartású magyar fiú volt. Hóréthy Istvánnak hitták, korán jutott árvaságra, s ügyvédi oklevéllel a zsebében beállt kis birtokára gazdálkodni.

Mulatós ember volt, de nem korhely. Alkalmilag kártyázott is, de szenvedély nélkül, inkább a kompánia kedvéért. Künn lakott a tanyán s csak télvíz idején tartózkodott huzamosabban a városban.

Mint vagyonban, jellemében független embert, jó parthinak tartották, s a nénemasszonyok négy-öt esztendeig egyebet se tettek, minthogy házastották.

De Hóréthy István nem állott a kötélnek. Makacsul ellent állt minden kísértésnek, pedig már egy bárókissasszonnyal is kombinációba került.

A makacs vonakodásnak oka volt. Nem is sejtették, milyen mély oka. István öcsém uram szerelmes volt egy kasznárkisszonyba, névszerint Báthory Juliskába.

Ezt nem akarta elhinni senki. Az általános kételkedésnek az volt a magyarázata, hogy Juliska kisasszonyt csúnya lánynak tartották.

En a közvéleménnyel szemben külön álláspontot foglaltam el. Az én szememben a kasznár-lány kedves, szimpatikus teremtmény volt. De azt nekem is be kellett vallanom, hogy orrának rajza merészen eltért a szabályostól. Hozzá alacsony, tömzsi volt, kurta nyakkal, s hizásra hajló csípővel.

Báthory Juliska, ez volt életének tragikái eleme, maga is azt hitte, hogy rút. Erről nyíltan, őszintén beszélt, úgyszólván minden keserűség nélkül. Legalább sohasem érezte, hogy a kétségtelenül mostoha külső bánatba merítendő lelkét. Ilyeneket mondott:

— Határozottan szükség van a csúnya lánnyokra. Ha nem lennének, hiányoznának az összehasonlító alap. Engem ilyen alapnak jelölt ki a sors. Ez is valami.

Hóréthy István gyerekkori játszótársa volt. Mint a megye minden leányának, neki is tetszett ez a szép, barna, beszédes, fekete szemű fiú, kiről — nem tudni honnan, miért — valami bánatos érzés sugárzott.

Mikor felszédültek, nagyon elvétve találkoztak. De Hóréthy István az utóbbi időben nagyon kereste a Juliskával való találkozást. Néha csak azért jött be a tanyáról, hogy lássa, hogy beszéljen vele.

Ennek senki sem tulajdonított súlyt. Juliskát mindenki olyan leánynak ismerte, a kivel érdemes elbeszélgetni, okos, tanult leány volt, ki állítólag verseket is tud faragni. Sőt ennél többet is tudott: meg nem mutatni a verseket. Ez az utóbbi képessége például nekem máig is imponál.

Egyszer aztán — csak jóval később hallottam meg — Hóréthy István megkérte Juliska kezét. A legszebb legény a legkevesebbe szép leányt.

Itt merült fel egy lélektani mozzanat, melylyel érdemes foglalkozni. Juliska kikoszorázta kőrjét. Kedvesen, alázatosan szemében csillogó könnyekkel, de teljes határozottsággal.

Mi volt ennek az oka? Nos, nem a vonzalom hiánya, hanem a csúnya leányok lelkében élő csüggedés, gyávaság. Juliska szentül meg volt győződve, hogy István nem lesz boldog vele. A megyében annyi szép leány, asszony van, hogy az idők során a férjnek fel kell fedezni a különbséget. Boldogtalan lesz s boldogtalanra teszi őt is.

Meg is mondom világosan, érthetően Hóréthynek:

— Nem vagyok magához való. Még a tükör is mindennap szemrehányásokat tenne nekem. Jogos szemrehányásokat. Higgye el, István... A lelkemből beszélnek. Aztán a világ is szétszólna bennünket...

Reá három hónappal Hóréthy István bérbe adta a birtokát, s kiment Mexikóba, hol akkor a boldogtalan Miksa császár viselt háborút a

felkelőkkel. Beállt katonának messze idegenben, az egyenlítő gyilkos levegőjében...

Nem birtam megérteni a dolgot. István, ki iskolatársam volt, sohasem mutatott harezias, kalandos hajlamokat. Abban a hadseregben pedig túlnyomóan züllött kalandorok, kétségbeesett egzisztenciák léptek be önkényt. Olyanok, a kiknek a pusztá életén kívül nem volt egyéb kockázatni valójuk.

A többi tőle magától hallottam később. Még alig lépett a partra, Santa-Crouzenál a rettenetes sárgaláz verte le a lábáról. Egy hevenyészett kórházba került, hol öt hónapig senyvedett leírhatatlan nélkülözések között. A harcztért nem is látta, a mit különben nem is sajnált. A boldogtalan embert a tengeren túla az elkeseredés kergette. Az a fölött való elkeseredés, hogy nem tudta elhíttetni Juliskával, hogy mindig szeretni fogja.

Minden oly lehetetlennek, hihetetlennek tetszik, hogy szinte restelkedve teszem papirosra. Egy szép, módos, kedves fiú halála desperál, mert egy csúnya leány nem mer a felesége lenni.

Pedig ez a desperáció igaz és becsületes volt. A kórházból Hóréthy leveleket küldött Juliskának. Úr Isten! Micsoda leveleket! A kétségbeesett, a változatlan szerelemnek vértanúságot szenvedő leveleit. Csupa mély sóhajlás és alázatos könyörgés. Sziklát indító érzés áradott a sorokból. S a könnyek könnyeket fakasztottak. Juliska keservesen megbánta ellenkezését. Kisírt, vörös szemekkel ébredt, s a mint tekintete véletlenül a tükörre esett, kétségbeesetten tapasztalta, hogy sokkal csunyább, mint valaha.

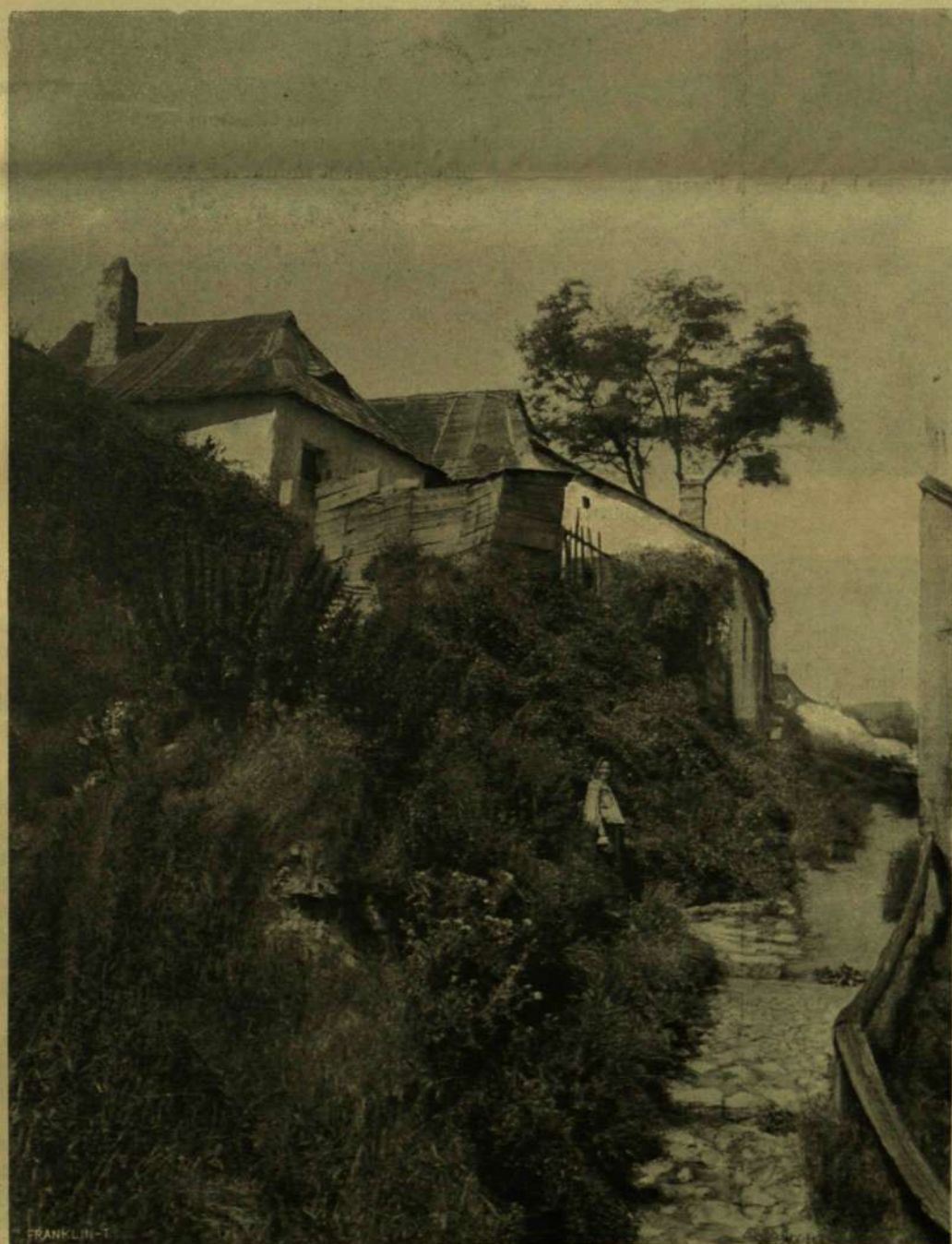
— Ha legalább most látna, talán kiábrándulna... mondogatta magában.

Ez a gondolat sokáig motoszkált okos fejében,

EGY VISKÓ UDVARA.

aztán hirtelen valami ösmeretlen energia ragadta meg a lelkét. A nélkül, hogy édesatyjának szólt volna, levelet írt Hóréthynek. Rövid, egyszerű levelet: «Menyasszonyod vagyok, utazom hozzád».

REGI VISKÓK A HEGYOLDALON.

A GELLÉRTHEGY KÖRNYÉKÉRŐL. — Balogh Radolf fényképe.

Nem is tudom hamarosan felmérni, hogy a hősiességek micsoda mértéke kellett ahhoz, hogy egy vidéki magyar leány neki induljon egyedül átkelni az Atlanti Óceánra, s felkeresse völegényét a kórházban. A szépleányt egyszerűen képtelennek találok erre a hőstetre. A csúnya lányok lelkében több öserő van. A sors nem kényeztette, nem puhította el őket.

A viharos tenger Juliskát is beteggé tette, de nem akarta érezni, még kevésbbé mutatni. Mikor a hideg először kirázta, összehasorította fogait, hogy ne hallja vaczogásukat.

Mikor egy őszi alkonyon a kórház kapujába ért, egy irgalmas nővér karjához nyúlt s felszigetelte a lépcsőkön. Le akarta fektetni, de Juliska erről hallani sem akart.

Tíz perczel később össze roskadt a faágy elé, a melyben Hóréthy feküdt. Csak harmad napra nyerte vissza eszméletét, csak harmad nap tudták lázas ajkai elrebegni: «hozzád jöttem, Pista, érted».

Aztán hónapokon át ő is élet-halál között lebegett. Egy ízben az orvosok már fel is adták. De Hóréthy bizott. Lehetetlennek találta, hogy a végzet ilyen kegyetlen tudjon lenni. Szinte apatikusnak látszó közömbösséggel biztatta az ápolónőket, hogy nemsokára fel fog kelni.

Neki már akkor volt jártányi ereje. Egész nap álmodozva ült Juliska ágya előtt. Nem szóltak egymáshoz, de tekintetük egymásba olvadt.

Egy alkalommal Juliska halálsejtésektől nyugtalanítva, lázas ajakkal rebegte: Pista, esküdjünk meg... nyugalmasabban fogok pihenni a föld alatt, ha a feleséged leszek.

Harmadnap egy kapucinus barát, kit néhány arannyal megvesztegettek, összeadta őket. A kórházi betegek megindulva nézték a szertartást. Talán nagyobb megindultsággal, mintha temetést láttak volna...

... Három hónap múlva mint férj és feleség jöttek vissza.

A GELLÉRT-HEGY.

Egy fejlődő, gyarapodó, viruló nagyváros olyan, mint egy tenger, a mely állandóan — dagályban van. E tenger hullámai kőből valók. Hatalmas épületek, templomok, paloták, bérkaszárnnyak és mennél elevebb, lendületesebb a fejlődés, a kőhullámok annál sürűbbek és annál nagyobbak.

Város, a melynek a fejlődése erősebb lendületű, gyorsabb és merészebb lenne, mint Budapest, alig van Európában. Ez a háztenger oly hamar és oly széles terjeszkedéssel nőtte ki az eredeti medrét, hogy immár azt se lehet tudni, hogy melyik is volt hát ez az eredeti medre. A fejlődésnek állandó és rohamos dagálya szinte negyedszázadonként megdup-

RÉSZLET A DÖBRENTÉI-TÉRRŐL, AZ ÉPÍTKEZÉSEK ELŐTT.

láta ezt a várost, terjedelemben is — magasságban is. A földszintes házak helyén emeletes paloták teremték és mindig több három- meg négyemeletes házat kellett építeni, mint a hány földszinteseket lebontottak.

Ez a szétáradása a városnak a fizika szabályai szerint indult. A köhullámok először is azt a tájat borították el, a melyik — alacsonyabban feküdt. A síkvidéket. A balparti városfél, a lapos földön épült pesti oldal nőtt, tárgult, terjeszkedett, házzal borítva el mezőt, homok-síkot, mocsárföldet. A hullámos földű, hegyek oldalára kapaszkodó Buda a fejlődésben nem tudott lépést tartani vele. A pesti oldalon már szinte végtelen rendekbe sorakoztak a sok emeletes, tornyos paloták: Budán még háborítlanul szerénykedtek a mohos tetűjű, régi apró házak, a Gellért-hegy lejtője meg tisztára falu volt, szórványosan meghintve félig a sziklába ázott törpe vityillókkal. Mintha csak aludt volna az egész hegy; a fején is ott volt a hálósipka: a czitadella.

De néhány esztendővel ezelőtt ezen a par-ton is beköszöntött a dagály. Talán abban az időben, a mikor a magyar király gyönyörű új palotája odakerült koronának a Vár-hegy homlokára. Buda egyszerre csak versenyt kezdett építeni Pesttel és a Vár-hegy mellett a szomszédos Gellért-hegyet is munkába vette a

A BUDAI ERZSÉBET-HÍDFŐ KÖRNYÉKE.

esik a végtelen orosz szteppéken keresztül, a hol óraszámra nem látni se falut, se várost, se tanyahelyet. Egy falusi tisztelendőről is adtam nem épen hízogó pillanatfényképet s ha már szó esett az ortodox egyház e szánalomra méltó páriáiról, hadd folytassuk és fejezzük be a megkezdett ismertetést egy-két olyan részlettel, mely a sajátos orosz vallásosságra és a papságra jellemző.

Az orosz nép bizonyos értelemben véve valóságos. Eljár a templomba, a szokott időben az Ur asztalához járul, bucsura megy, megtartja a böjtöt, pontosan elvégzi a köteles heti fürdést (a falusiak rendszerint a kenyérgasztó teknőben) ... no és hogy a legfontosabbat el ne feledjük: minduntalan keresztet vet. Keresztet vet pedig mindannyiszor, midőn kegyhely, vagy szentkép előtt halad el, midőn kocsi-síra ül, vagy arról leszáll, mielőtt egy-egy pohár vodkát föl-hajtana, mielőtt ügyvéddel tárgyalna, vagy valamely üzletet megkötne. Szóval ezer ürüg-gyel és ezer alkalomból kifolyólag.

A tipikus orosz városok utcáin az idegen-nek nyomban feltűnik, hogy a járókelők mind-untalan megállnak, lekapják posztósapkájukat s folytonos hajlongás közepette keresztet hány-nak magukra, míg ajkuk imát mormol. Mivel pedig egyetlen kapualjból se hiányzik a lán-czon csüngő ikon (szent kép), mely előtt az örökmécses ég, valamint gyakori a házak között ékelt kegyhely is, képzelni lehet mikor ér az

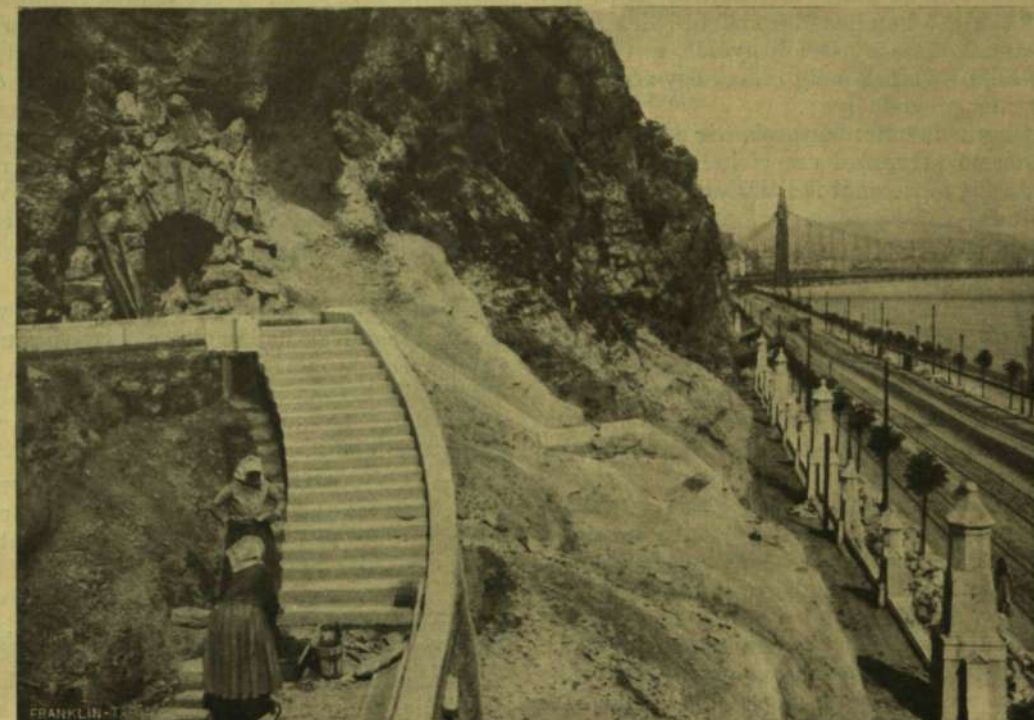

HÁZROMBOLÁS A DÖBRENTÉI-TÉREN.

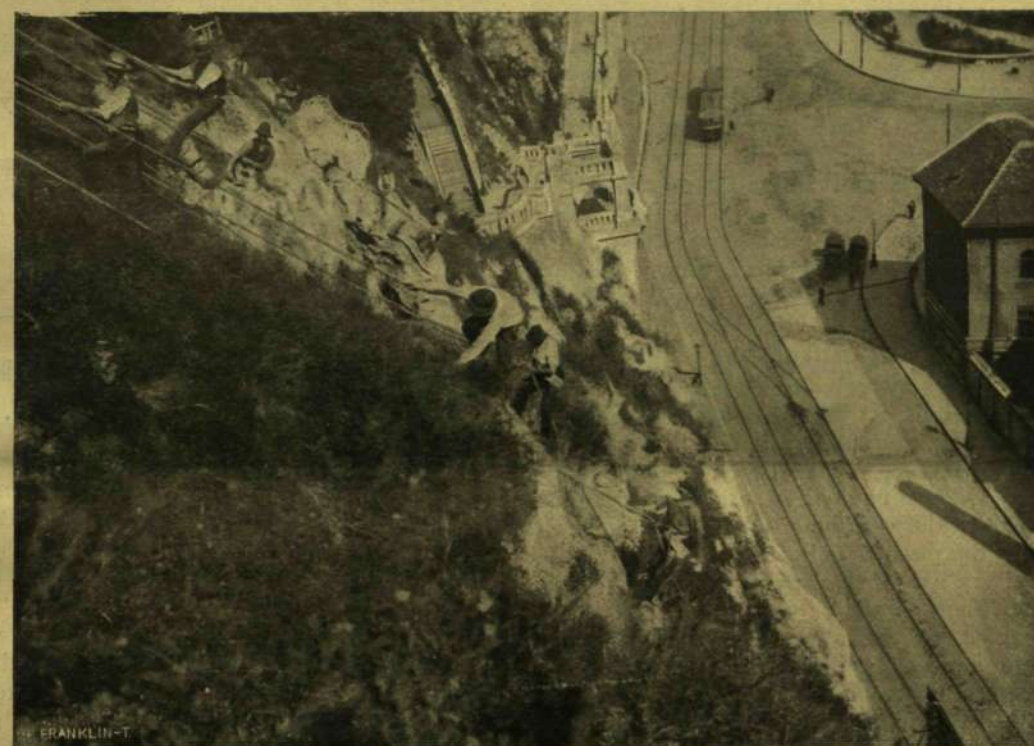
A GELLÉRTHEGY KÖRNYÉKÉRŐL. — Balogh Rudolf fényképe.

utca végére a hithű orosz, a ki tart vala-micskét a tulvilági üdvösségére ... E túlzott és az idegenektől is megkivánt vallási külső-ségekkel szemben az orosz egyház elhanya-golja magát a hitet, a vallás tulajdonképeni tartalmát és erkölcsi elemeit. És épen ezért az orosz paraszt oly tudatlan vallási dolgokban, hogy rendszerint Krisztust, Máriát és a csoda-tevő Miklóst vallja Szentháromság gyanánt. Ha megkeresztelték, s életében a böjtöt meg-tartotta, az Isten képét nem engedte ollóval elrutítani (t. i. nem borotválkozott, a mi szinte fontos kellék Moszkva táján az idevüléshez) és végül fölvette az utolsó kenetet, oly nyu-godtan hal meg, hogy a sztoikusok megirigyel-hetnék.

E buzgalommal szemben feltűnő jelenség, hogy a papi proletáriátus iszonyu mértéket öltött mégis. Ennek az a magyarázata, hogy a hatalmas egyházi birtokokból csak az ügy-nevezett «fekete papság» részesedik s a szer-zetesk e rendje teljesen érzéketlen a család-sors papság érdekei iránt. Sőt mi több: nemcsak elhanyagolják a világi papság anyagi megél-he-tését, hanem még az erkölcsi bíráskodás jogát is a kezükbe kaparitották amazok fölé. Hogy ez a felügyelet mily szellemű lehet, azt sejt-het-jük, ha tudjuk, hogy az a főhatóság, a konzisz-

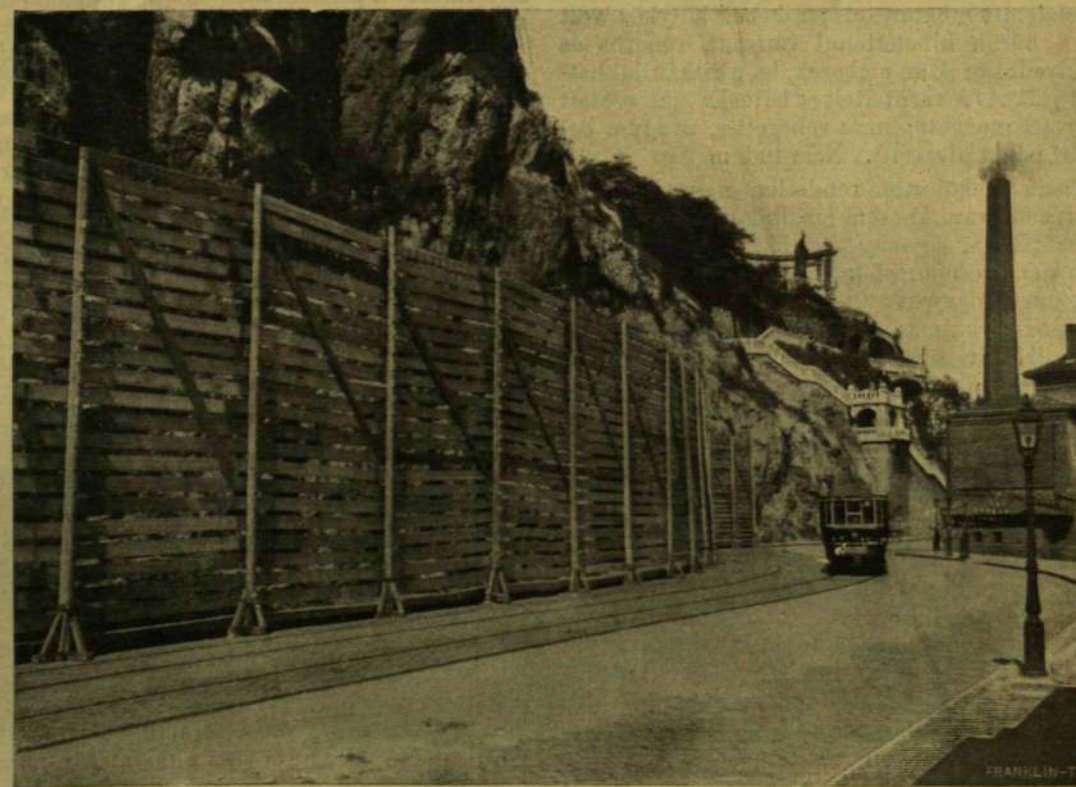
A KÉSZÜLŐ LÉPCSŐS ÚT EGY RÉSZLETE.

VIZSGÁLJÁK A MEGLAZULT SZIKLÁKAT.

s rajta csak az arc és a kéz számára van egy-egy kivágás. Maga a gazdagon díszített keret és a belefoglalt lemez, melynek síkjába van be-vevés magának a szentnek ruhája, nem ritkán remekei az ötvösművészetnek. Sem a czár, sem a muzsik szobája ezt a kegyes díszet nem nélkü-lözheti, sőt Oroszország mostani iszonyú vajú-dásában úgy látszik, hogy még a törvényhozók is a szentek védelmébe ajánlják szerencsétlen hazájukat, mezt a duma üléstermében 64 csoda-tevő ikon függ. Avagy tán azt jelenti ez a sok szentkép, hogy a láztól gyötört birodalmat immár csak a csoda mentheti meg... Egyes ikonok, mint a «Vladimiri szent szűz» és az «Ibériai madonna» országos tiszteletnek örven-denek s ha a czár Moszkvába érkezik, a vasú-tól jöve el nem mulasztja, hogy kíséretével együtt meg ne álljon imádkozni a Kreml ama kapuja előtt, a hol e szentkép áll.

Fényt vetnek az orosz vallásosságra a bucsu-járó helyek is. Ezek közt legnevezetesebb a közel ezer éves kievei lávra, mely a Dnyeper erdős-dombos partján épült és a négy legnagyobb orosz kolostor közt az első helyen áll. A czárok elkalmozták volt a kievei lávrát ajándékaikkal, de a fafaragású aranyozott oltár, mely Nagy Péter ajándéka, s a kinestár ritka és értékes régiségei nem oly megkapók, mint az 1115-ben

A BEDESZKÁZOTT HEGYOLDAL.

A GELLÉRTHEGY DUNA-FELŐLI RÉSZÉN FOLYÓ ÉPÍTKEZÉS. — Balogh Rudolf fényképe.

idetemetett Nesztör köbévát sírverme, azé a Nesztöré, a ki az orosz történetírás atyja volt s a ki ott állt a hatalmas birodalom bölcsőjénél, hogy annak eseményeit följegyezze, bíré-nyét megjósolja, s a kinek máig is csak egy szegényes sírverme a pihenőhelye...

Mit tennék mi magyarok, bár kicsi és szegény náció vagyunk, ha meglelnék Anonimusz sírját, a kit névtelenül is hálás emlékeztünkbe fogadtunk!

De ne térjünk el magától a kolostortól, mert ez maga megérdemli a villamoson egy órát tevő utat, mely Kievből odáig vezet. Ép Mária ünnepe volt, zarándoklás ideje, mikor e sorok írója ott járt. Kétszeres alkalom, hogy az ember egy éles pillantást vessen az orosz vallási buzgóság mélyébe. Ama hatalmas erőbe, mely az elmélyedő orosz lelket bihetetlen erővel ragadja meg és szomjuhozottatván megfelfejtethetetlen misztériumaival, még szomjasabbá teszi... Így lesz módunkban sejtnei, hogy mi az oka az orosz vallási túlbuzgóságnak, a ködös fanatizmusnak, mely nem tudván felemelkedni a hit tisztá világosságáig, a kielégíthetetlen epedést mélységében marad s a babona szertelenségeibe téved. Itt, a bucsu alkalmával vizsgálva a szelíd szöke szakállas arcokból a lelkeket, érthetővé lesz előttünk, hogy miért eredményez a mély lelki tépelődés új és új szektákat, melyek a vakbuzgóságnak az öncsonkításig is elmennek.

Mária mennybemenetelének napján rengeteg ember özönlött el a kievi lávrát. Nagyrészt falusiak, az élettérhétől meggyönyvedt alakok, nagy súlyos csizmákban és avult posztó kocsokokban. A bolthajtásos bejáró alatt egy kis asztalka mögött szerzetes állott ecsettel a kezében, melyet időnként egy túl zavaros vízbe mártogatott, hogy aztán a szembejövő arczára és ruhájára freccsentse. Tudniillik azokéra, a kik e kegyes szolgálatért néhány kopekkel adózni előzetesen el nem mulasztották. A kis asztalra helyezett szenteltvízes tál mellett ott állt a pénzes tál is. Benne az eddig gyűlt két és három kopekes pénzdarabok; penészesek, rozsdásak, de oly igen nehezen szerettek. Mennyi verejték, mennyi kuporgatás, mennyi megtartózkodás emléke tapadhat hozzájuk, míg a muzsik zsebébe jutottak és ott mindenfajta kísértés dacára megmaradtak... Ez a szegényes pár kopek nagy pénz az orosz parasztnak, a kit az állam, az egyház és a csinovnikok minden vonalon zsarolnak s a kinek gyakran népes családjával évi 20 rubelből kell megélnie! Elgondoltam ezt, a mint figyeltam a gépiesen manipuláló pópát, a ki mohó karvaly-tekintetét vetett minden besoruló pénzdarabra és szigorú pillantást azokra, a kik még semmit se adtak, a kik még ingadoztak, a kiknek uja közül minduntalan visszahullott a kihalászott pénzdarab, a mint félnék zavarral kotorásztak a kocsók mélyén. Az arcuk hitet és töprengést fejezett ki némi ravasz-kés árnyalattal, a mit az élet-küzdelem vonhatott oda; a kezük bütykös volt és a bőrük bihetetlenül ványadt, ráncos és fonnyadt: ezek az emberek igen ritkán lakhatnak jól... A szenteltvízes batuska ajka ezalatt folyvást mozgott; imát rebegett-e, avagy a begyűlt pénzt olvasta?... Nem tudom.

Benn a kolostor rendetlen nagy udvarán, melynek gránitkockái izzottak a kora délutáni napsütésben, egy-egy darabka árnyas helyen már népes csoportok tanyáztak. Fáradtak lehetnek, mert nagy utat tettek ideig. Némelyik a harmadik kormányzóságból jött gyalog, oly messziről, mintha a csiki székely — Mária Czelli-be gyalogolna... Hja, a szegény muzsik számára még nem találták fel a vasutat. Meg is látszik rajtuk, hogy heteken keresztül a mező volt a fekhelyük és a magasságos ég, a mely szegény és gazdag fölé egyforma hideg pompával borul, — a takarójuk.

Az iszákok megoldott szájából kenyér, szózott hal és nyers ugorka kerül ki. A kenyér fekete, rajacsos és földszerű, a mi nem csoda, hisz — földdel van keverve és rágni is csak bizonyos művészettel lehet: máskülönben a belédagasztott homokszemek csikorgognak az ember foga alatt. Ha ilyen a kenyér, hát mért lenne külön a hal? Ez vastagon ós, rágós és bizonyos emélyítő szaga van. Ugyanolyan, mint a kocsók és az iszákak. Melyik hát mégis e szag eredeti forrása, azt nem tudtam eldönteni. Ha a kocsók szagát figyeltem, az volt emélyi-

több, ha a szárított halét, hát akkor az. — Olyik ritka iszákából nyers ugorka is tűnt elő, a ki különben a legelső orosz vendéglők étel-lapján is polgárjogot nyer, hogyne volna hát ünnepi csemege a föld népének? Sajnos, ez a csemege silány és kesernyés, mert a nedvdus, édes és finomabb fajtákat a városi vendéglőkben fogyasztják el. A parasztnak olyan nem jut, mert ő azt kosárszáma eladja, hogy a vendéglősök egyetlen darabért annyit kérjenek vendégeiktől, a mennyit a muzsik az egész kosárnyiert kapott.

Hajh! — könnyű azoknak kielégíteni a vendéglős zsebtolvaj hajlamait, a kik viszont a paraszt sovány jövedelmét harácsolják el, tán úgy gondolkozva, hogy az már ugyis olyan kevés, hogy ha még kevesebb, az mitsem változtat a dolgon...

Egy öreg anyóka vonja magára figyelmemet, a ki vízzel telt bögrébe száraz kenyeret tördel, (nagy munka az ő sovány, erőltet ujjainak), s nem várva be, míg az valamelyest elázik, sőt hint rája és az egyes darabokat kihalászva mohón enni kezd. Kegyetlen művelet ez! Sovány koponyája, bőre alatt feszülő izmai, mialatt az álkapocs rémesen erőlködik, valósággal anatómiai tanulmányul szolgál. Rövid küzdelem után a falatot egészen nyeli el. Torkára pillantok, melynek belsejében az elnyelt falat utazik lefelé. Micsoda nyak! Hosszú, sovány és a gége jóformán vastagabb, mint a nyakszirt gerincoszlopja. És a sovány nyakon úgy ing a fej, mint szélmozgásra a karó hegyére akasztott eszupor... A közelben mohó, villogó szemmel nézi ezt a műveletet egy kis piros inges paraszt gyerek. Lassan kúszik előbbre, szemét szinte öntudatlanul szegzi a kenyeres bögrére. A vénasszony észreveszi, ajka felhúzdódik és egy pillanatra valósággal olyan, mint a csontot rágó kutya, a mely oldalig társára viczorog... De aztán megnyílik az az állati vonás és a kordovány-képi némbor egy falat kenyeret lők az éhes kis kőlyköknek.

A szívem mondhatatlanul elsorult. Istenem, ha II. Miklós itt volna az Oroszországot kiélt stréliczekkel és itt volna Pohjedonoszev... és ezt látnák. Látnák, hogy éheznek rendszeresen a paraszt!

De nem, ők nincsenek itt, csak csupa muzsik, a kiknek ugylátszik ez a korszak egészen megszokott, természetes dolog...

Amott a Dnyeperre nyílik kilátás, a mely mélyen alatt folyik az erdős dombok lábánál. A meredek tetéjén csoportokba verődve levett pipkával vallások szlozsmákat énekelnek. Vajjon az erőltet reszketeg kórus felvergődik-e az égig? — Egy fa tövén kopott kolduló-barát ül és olvassa monoton hangon az ó-szöveget, mely az ölében fekszik. Folyton olvas, de soha sem fordít az öklönyi betűkkel nyomtatott testes könyvben, ellenben annál élénkebben látszik figyelmezni a pénzdarabok súlyos koppanására, melyeket az arrahaladók sarkájába vetnek.

Amott sokan ballagnak a templom felé. Kívessük őket. Itt is egy batuska a templomajtóban: újabb adózás. Ez a pap azonban nemcsak olcsó mennyei idővőseget árul, de olcsó vékony gyertyácskákat is. Minden paraszt venni akar ilyet s a batuska körül csakhamar mozgalom támad. Alkuszunk a gyertyákra ott a templom előcsarnokában... A pap úgy látszik túlsokat kér, mert a muzsik, a kivel él hevesen tárgyal, kész akár szent esküvel is bizonyítani, hogy talán ő ezt olcsóbban kapta. A barát azonban hajthatatlan s a csekély különbözet végre előkerül a kocsók valamelyik rejtékéből s átvándorol a reverenda zsebébe, mire emberünk megkapja a gyertyát és belép.

Az ikonostázzal szemben megáll, keresztet vet, aztán letérdel. Arca, mely eltorzult az iméti vita hevében, most mély áhitatot fejez ki. Mélyen előrehajlik, homlokával érinti a hideg templomi kővezet. Csod, félhomály. Emberről most fölkel és kezében a gyertyával egy állványhoz lép, melynek felső lapja csupa lyuk. A lyukakba tűzködve megannyi gyertya ég. A paraszt ünnepélyesen odalép s a többi gyertya közé odatűzi a magáét is, miután meggyújtotta volt. Egy darabig rajta vész a tekintete a lassan olvadó stearinon, mely ime most az ő fogadalma következtében elég s fényével és súlyos illatával fölszáll a könyörgések számolya felé, a hol a legszegényebb muzsik hó óhajta s a meg-

hallgatásra talál tán egy tehénke, avagy talán egy borjucska erejéig... Mily jó is lesz akkor! Lesz tej és lesz pénz, lesz új korsó, sőt tán fehér kenyér is! Uram Isten és ti kegyes szentek, hisz ti hatalmasok vagytok és mindezt megadhatjátok szegény szolgátoknak, a ki ime nem sajnál egy hét kopekes gyertyát égetni a ti tiszteletetekre...

Ezt, vagy ilyesfélét lehet leolvasni emberünk arcáról, a mint reménységgel telve kifelé ballag s nagy elmerülésében a jövő józans képein, még keresztet vetni is majd elfelejt... Hosszan nézek utána, a mint megroggyant termete eltűnik a pitvari lármázók tömegében. Azonban valami megzavarja melázásomat: valaki mozog a hátam megett. Odapillantok. A pitvar világosságától elvakított szemem eleinte nem tudja kivenni, hogy ki és mi az, a ki most a sötét sorokból egy pillér mögül előcsoszog? De nini, most már látom! Egy batuska ez, a ki tolvajmódrá, mint a halója szélén leselkedő pók, sompolyog elő és a középre tart, az égő áldozati gyertyák állványa felé. Mit akarhat? Ezen nem kell soká tündődnöm, mert a batuska egy gyakorlott hirtelen mozdulattal eloltja a gyertyákat és eloldalog velük, vissza lesóhelyére, a sötét sarokba.

Mondják, hogy az ilyen felében-harmadában leégett gyertyát a lávra szerzetesei újra beolvasztják és újra eladják, a miből évente egy millió rubel hasznuk van... Ezért nem szabad tövig égni a fogadalmi gyertyáknak és a jó Isten, a ki odaforl a kék égben tart udvart, tán ezért teljesíti csak felében-harmadában a szegény *Ivdonics Ivánok* kérését. Vagy sehogysem.

Mért, hogy ama gyertyáknak nem szabad tövig égni!... És miért, hogy amaz óhajásoknak: a tehénkének, az új kocsókban és a fehér kenyérnek soba teljesedni nem lehet!...

Serényi Gusztáv.

EGY TITKOS POLITIKAI IRAT A VÁLASZTÓI JOG KITERJESZTÉSÉRŐL AZ 1790-IKI ORSZÁGGYÜLÉS ELŐTT.

A magyar szabadelvűség és demokrácia történetében fölgyezre méltó, de mind e napig aligismert epizód játszódtott le Pesten az 1790-ik évben, mely különösen tanulságos a most lefolyt alkotmányos küzdelem eseményeinek megítélés szempontjából.

A francia forradalom híre villámgyorsan járta be a világot. A harmadik rend küzdelme a politikai egyenjogúságról visszhangot keltett a sziveken Európaszerte s még a világót hátramaradt kicsiny Pest sem vonhatta ki magát a szabadság és egyenlőség jelszavainak varázslatától. Ilyen előzmények után nyílt meg az 1790-iki nagy reform-országgyűlés. Csakhogy a míg mindenütt másutt új társadalmi rétegek követeltek érvényesülést és elhelyezkedést az állami élet vezetésében a francia nagy szabadságmozgalom nyomán, addig nálunk ez az országgyűlés is csak a rendi állam szervezetén József császár hosszú önkényuralma által üttött súlyos sebeket orvosolta, csak az ősi alkotmány függetlenségét bástyázza körül új, bár rendkívül becses biztosítókkal.

Hogyan viselkedett a polgárság ebben a visz-szás helyzetben? Előfordult az, a mi mindenütt másutt kizártnak látszott volna, hogy a nemzet testéből magokat kirekesztettnek hitt osztályok egyenesen a fejedelmi hatalomnál kerestek menedéket s felülről akarták szervezni a forradalmat a történeti nemesség kiváltságai ellen.

Titkos éjjeli összejövetelek, zárt ajtók mellett folytatott tanácskozások voltak napirenden. A polgárság kereste a módját, hogy állást foglaljon az elmélet foglalkoztató korszerű kérdésekkel szemben. Tudósok, tanárok, kereskedők, iparosok verődtek össze egy táborba, a szabadkőműves páholyok rejtett szálai révén egy szellemi ligába alakult a haladó eszmék híveinek, melynek élén a pesti egyetem, a könyvkereskedői és írói világ és a könyvnyomdászat első nevei álltak, s az eredmény egy felségfolyamodvány lett, melyben a pesti polgárság előadta korszerű kívánalmait, részt követelt magának a közügyek intézésében s felemelte szavát a felvilágosultság, a jogegyenlőség és a demokratikus intézmények érdekében. A broszura alakjában

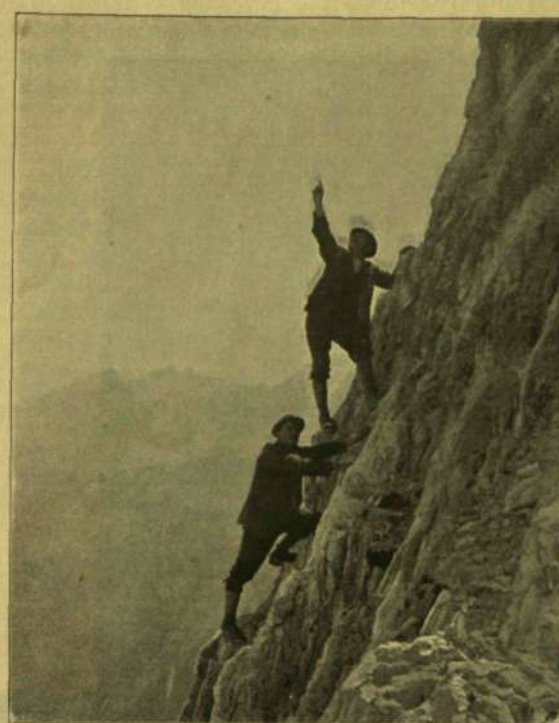
szerkesztett folyamodványt vagy memorandumot, melynek névtelen szerzője a pesti univerz-itáción a német nyelv nagyírú tanára, a «Babel», «Ninive», stb. politikai röpiratok tudós írója, Hoffmann Leopold volt, nemcsak a trón elé sikerült juttatniok, de circularében megküldötték az összes magyarországi városok közönségének is csatlakozás végett.

A ma már majdnem ismeretlen s tudtunkkal még alig egy-két példányban létező politikai iratka * tartalma következőkben összegezi a polgárság kívánalmait az összeülő új országgyűléssel szemben. 1. Ülés és szavazati jog biztosítások a diétán a polgároknak is, mert a mostani követek az országgyűléseken csak székeiket töltik be, de súlyt magokban nem képviselnek. 2. A polgárok gyermekei többé a politikai és katonai pályákról s a közhivatalokból ki ne zárassanak, mint eddig. 3. Olyan jogokat és szabadságokat követelnek maguknak is, ha az új kormányzati rendszer életbe lépne, a melyekkel más országokban is bírnak a polgárok, a hol nem kizárólag a nemzeti rend gyakorolja a törvényhozói hatalmat. 4. A szabad királyi városok követküldési joggyakorlásának eddigi módja helyett a választási rendszer új alapokra fektetését kívánják. 5. A törvényhozói hatalmat a fejedelem személyére kívánják átruházni, vagy ha ez a jelen körülmények közt lehetetlen volna, egyenlő képviseltetést és szavazati igényelnek maguknak a megyékkel. 6. Tekintve, hogy ő Felsége a diétán nem jelenik meg, kéri, hogy kívánalmak felett ő Felsége döntsön. 7. Legyen meg az a joguk, hogy polgárokat küldhessenek a maguk képviseltetésében a diétára követekül.

Bármily titokban nyomatták is a röpiratot, mely voltaképp a mai parlamenti képviselői rendszer életbeléptetését sürgette lényeges vonásaiban, de felsőbb octroi útján, annak tartalma csakhamar köztudomásra jutott s nagy riadalmat okozott a nemesség és főnemesség körében, a hol ki tudták eszközölni, hogy Pest városához szigorú parancs érkezett a szerző ki-nyomozása és a netalán már forgalomba jutott példányok elkobzása iránt. A parancs fogantatásá-ét végett Wittmeyer Mátyás városkapitány küldetett ki, a ki teljes hivatalos asszisztenciával legelőször is Weigand György váci-utcai könyvesboltjában jelent meg s kérte a meglevő példányok kiadását. A szabadkőműves Weigand azonban beismerte ugyan, hogy tud az actióról, azt is tudja, hogy a röpiratot Hoffmann Lipót professzor írta, tudomása van az előleges megbeszélésekről is, de hogy ezek hol történtek, nem hajlandó elárulni, a könyvből magából pedig eddigéle még egy példányt sem látott.

Hasonló értelemben vallott Strohmayr könyvárus, a ki szintén tudott az irat nyomtatásáról, azt is hallotta, hogy már ő Felsége

* Pittschrift an seine Kais. Königl. Majestät Leopold den zweyten, welche der Bürger stand des Königreichs Ungarn eingereicht hat. 1710. 11. lap.

AZ ANTELAO FALAIN (DÉL-TIROL.).

elé is terjesztették. Ellenben több más könyvárus mit sem akart tudni a dologról.

Pozitívabb fordulatot csak másnap vett a vizsgálat, a midőn a kihallgatások sora a pesti nyomdászokra került. A Landerer-nyomda faktora, Lehnhart szolgáltatva az első nyomot, a ki elmondta, hogy Fischer János polgár és könyvkötő hozott hozzá kinyomtatás végett egy bizonyos kéziratot, melyet azonban ő, mivel nem volt a cenzor engedélyével ellátva, nem fogadott el. A nyomban kérdőre vont Fischer megerősítette az elmondottakat, de hozzátette, hogy miután Landerer vonakodott a nyomtatást elfogadni, ő azt Bécsbe küldte, a hol ki is nyomták s már több szabad királyi városnak szét is küldötték. A kéziratot megbízójának visszaadta, ennek nevét azonban nem árulta el.

Úgy látszott, hogy a vizsgálat itt, legalább a mi a nyomtatás helyét illeti, eredményt ért el. De nem így van, mert jelentkezett a Peczkó-nyomda faktora, Gottlieb Antal is, a ki határozottan állította, hogy augusztus 28-án egy előtte ismeretlen egyén nála is bekopogtatott a kézírtattal, ő azonban főnökéhez, az állandóan Pozsonyban lakó, ez időben azonban Pesten tartózkodó Peczkó Ferenczhez utasította, kinek rendeltére nyomtak is a munkából mintegy 150 példányt.

Ezt megerősítette Peczkó is, a ki megnevezte a nála járt polgárt is Mahl György (tehát nem Fischer) személyében, mint a ki a kéziratot hozta egy más polgár társaságában, a ki viszont a papírost szolgáltatva, melyen ő a példányokat atyja parancsára kinyomatta. Végre az utóljára kihallgatott Mahl György is, bár kezdetben

tagadta, hogy az irat Pesten nyomtatott volna, Peczkók beismerésére kénytelen volt ezt maga is bevallani, valamint azt is, hogy ő maga is részes a felség elé terjesztett memorandum nyomtatásában.

A fentebbiek szerint körülbelül megállapítható tehát, hogy a nevezetes röpirat Pesten nyomtatott és pedig Hoffmann Lipót megbízásából Mahl és Fischer közbejárásával, kik közül az utóbbi csak azért jelezte Bécsre a nyomtatás helyét, hogy a nyomozást tévútra vezesse.

A vizsgálat különben meglehetősen lagymatagon folyt, a hatóság félreismerhetlen elnézésével. Mahl fel is mutatott egy példányt a nyomozó kapitánynak, ki abból jegyzeteket csinált s aztán visszaadta Mahl-nak azzal a kérelemmel, hogy közölje azt a polgármesterrel is, mit az meg is ígért, vele volt társát azonban s megbízóját, meg azt, hogy ki adta a nyomtatáshoz a pénzt és papírost, ő sem árulta el.

Történeti és könyvészeti szempontból egyaránt érdekes adalékok szolgáltat az az epizód hazai titkos mozgalmaink eddig alig ismert történetéhez. A «Pittschrift» szerzőjének kiletét mind máig még hazai röpirat-irodalmunk legavatottabb ismerője, dr. Ballagi Géza sem sejtette, ép oly kevésbé nyomtatási helyét. A fentebb közölt hivatalos források * tökéletesen tisztázzák ezt a kérdést s a magyar politikai és kultur-eszmék fejlődésének pragmatikus ismeretére nézve is kűtfői értékkel bírnak. V. S.

SASFÉSZKEK.

— Magyar könyv a hegymászásról. —

A magyar ember lassankint beletanult mindenféle sportokba, egyikben-másikban sokra is vitte, hirt, nevet szerzett külföldi nagy versenyeken. Csak egy nemére a sportnak akad nehezen magyar vállalkozó: a hegymászásra. Az a vágy, hogy fölkapaszkodjék az Alpepek egeket súroló csúcsaira, megküzdjön fáradtsággal, életveszéllyel, daczoljon hideggel, meleggel, csak azért, hogy a hófödte csúcsokról tekintve körülnézzon az alatta elterülő természetre, nagyon keveseket izgat és csábít nálunk. A ki Tirol vagy Svájc hegvidékeit járva föltekint a völgyből a Jungfrau vagy a Montblanc méltóságos ormára, egy pillanatra talán elfogja a kívánság, hogy bárcsak fölmehetne oda, de a vállalkozás nehézsége, költséges volta, szokatlansága hamar visszariasztja. Vajjon csak a lomniczi csúcsra is hányan mennek föl a Tátra-vidék évenkénti sok ezer magyar látogatója közül? Aránylag bizony kevesen és ezekből is ha leszámítjuk a németeket, sziléziaiakat, a magyarokra csak igen csekély szám marad. Még két évvel ezelőtt is mint valami nevezetes ritkaságot írták meg az összes pesti lapok, hogy két vagy három művész fölmerészkedett a lomniczi csúcsra s ott zivatar

* Lásd Pest város levéltára. 14—15. csomó.

TURISTA VEZETŐ, KÖTELEN FÜGGVE, A TORRE DEL DIAVOLO ÉS GOBBO KÖZÖTT.

LESZÁLLÁS A TORRE DEL DIAVOLOÓRÓL.

AZ ÓRIÁS-FOGA (DENT DU GÉANT) SVÁJCZBAN.

érte őket, a mely eltartott vagy félóráig. Pedig mi a Lomnicz az Alpepek csúcsaihoz képest, nemcsak magasság, hanem a megközelítés nehézsége dolgában is!

Tavasztól késő őszig az Alpepek hegyvidékein egymás nyomába jár a sok turista, magános barangolók és társaságok vegyest. Mindenben egy szenvedély él: a hegymászás, egy vágy: leküzdeni mennél nagyobb nehézségeket, fölkerülni olyan helyekre, a hova virtus feljutni, a melyeket még kevés emberi láb — vagy talán egy sem taposott. Németek, francziák, svájczok, angolok vetélkednek egymással, csak épen magyar akad köztük nagyon kevés. Miért van ez? Hiszen a magyarnak is van érzéke a természet szépségei iránt, van aczélos izma és küzdelemre termett, kitartó lelke.

Első ok erre az, hogy külföldre kell menni, hogy idehaza nincsenek oly hegyek és hegyvidékek, melyek bejárásával a hegymászó szenvedély kielégülést nyerne. De ez nem elég ok, mert az angolnak is át kell jönnie szigetországából a kontinensre, ha nagy hegyet akar mászni s mégis a legjelesebb hegyi turisták közt ott vannak az angolok. Másrészt meg elég magyar jár ki nyarankint Svájcba, Tirolba, miért nem ragad át rájuk a többi nemzetek heve? Az angolt a hagyományosan kifejtett, nemzeti lényegébe mélyen belegyökerezett sport-ösztön vezeti, a mi közönségünkben ez még nem fejtett ki eléggé. Egy-egy sportot, ha könnyen művelhető, felkapunk, de a nehezebben hozzáférhetőtől hamar visszariadunk. Az alpesi sport pedig mindenféle egyéb nehézségeken felül nem is olcsó mulatság s nálunk ez is ok arra, hogy kevesen vállalkozzanak rá. A főokok egyike azonban erre a közönyre a dolog ismeretlen volta. Nálunk az alpinizmust a legtöbb ember csak a német éleztapok többé-kevésbé együgyű karikaturáiból ismeri s ezért valami czéltalan, hóbotos dolognak tartja. Pedig hogy nem az, mutatja — ha egyéb nem — az is, hogy igen kiváló, művelt emberek foglalkoznak vele olyan szenvedéllyel, a milyet csak igazán szép dolgok keltenek az emberben.

Nálunk nincs a nagy hegyeknek szerepe az emberek lelki életében és képzeletében. Irodalmunkban alig van az alpinizmussal foglalkozó mű, költőink nem énekelték meg, művészeink nem festették meg az örök tiszta hóval fedett hegyóriásokat. Ép azért igen derék szolgálatot tesz ez ügynek Jankovics Marcell országgyűlési képviselő, a ki — maga is rajongó hiva a hegymászásnak — most már második könyvével igyekszik neki újabb híveket szerezni. Első könyvét, mely „Úttalan utakon” címmel 1903-ban jelent meg, annak idején bővebben ismertettük, a ugyanezt a figyelmet megérdemli a második is, melynek „Sasfészkek” a címe.

Két dolog ragadja meg az olvasó figyelmét

Jankovics könyvében: a tárgy, a magas hegyeknek az a sajátos, idegenszerű és mégis mélyesen vonzó világa, a melyről szól s a szerző egyénisége. Hatalmas természeti képek vonulnak szemeink elé a könyv lapjain: a Winkler-

AZ ÖRDÖG-TORNYA (TORRE DEL DIAVOLO), A CADIN-HEGYCSOPORTBAN.

ALPESI KÉPEK.

thurm, Antelao, a Torre del Diavolo, a Piz Julier, a Monte Rosa Dufour-csúcsa, a Matterhorn, az Aiguille du Géant. A ki valaha a tövükből fölnezzett rájuk, vagy csak képen látta is, fogalmat nyerhet arról, hogy miről van itt szó. Micsoda természeti szépségek tárulnak a szem elé, a komor és fenséges, szelíd és bájos képek mily végtelen sorozata üdíti a lelket! S mily diadalérzete az emberi akaratnak, kitartásnak, ha megbirkózva annyi nehézséggel, fáradsalommal, veszedelemmel, megállhat a Matterhorn csúcsán és körülnézhet a lába alatt elterülő fellegekbe burkolt hegyóriásokra, a távolság ködében elvesző völgyekre! A természet élvezetének s a természettel való küzdelemnek ez a kettős gyönyöre néha szinte mámorossá teszi könyvünk íróját s észrevehető hatással van egész gondolkodásmódjára. Egy-egy lapon szinte extázisba esik, lirai ömlengésekben vagy szónoklatban tör ki lelkesedése, a mely erős szuggesztív hatással van az olvasóra, mert az író maga is erős szuggesztív hatása alatt dolgozik. A ki a könyv leírásait olvassa s figyeli azt a rajongást, mely az író tollát vezeti, nem bírja kivonni magát ígézete alól: vele élvez képzeletben s megkívánja a hegymászás nemes élvezetét. Szövegét nagyszámú kép teszi érdekessé: ezek közül néhányat bemutatunk.

Jankovics könyve jelentékeny szolgálatokat tehet a turisztika megkedveltetése ügyének. Szép könyv, mely szép lélekből fakadt s nevezetes erkölcsi tanulságokat is rejt magában. Mert az bizonyos, hogy a hegyi sport egy sereg első rendű erkölcsi tulajdonságot fejt ki az emberből, a melyek ez úton megedződve, erősebben kifejlődve, mennél többekre áttérjedve jelentékeny alkatelemeivé válnak a nemzet erkölcsi tőkájének.

A HÉTRŐL.

A protekció ellen. A budapesti rendőrség főkapitánya a héten rendeletet adott ki, a melyben keményen sikra száll a protekció hajszolók ellen. Azok ellen: a kik nem a tehetségük becsületes fölhasználásában, a buzgóságban és lelkiismeretes kötelességteljesítésben látják az előmenetel leghatásosabb szerét, hanem befolyásos emberek kegyének megszerzésében vagy kikoldulásában. A főkapitány rendelete nem az első hivatalos intézkedés a protekció ellen. Nekünk már törvényünk is van erről, a mely a képviselőtől tartja távol, vagy legalább is kívánja távol tartani a protekció bűnét, visszaélését. Bizonyos, hogy a protekció nagyon könnyen lehet bűnné. Bűnné lesz minden olyan esetben, a mikor segítséget nyújt az érdemnek hátrászorítására és a méltányosság megsejűfálására. Mikor másnak a kezére segíti juttatni becsületes munkának megszolgált jutalmát. És a protekció ellen

egy biztos eszköze meg van a tehetséges, ügyes, okos embernek az előhaladásra. Ez hozzásegítheti a talentuma érvényesítéséhez. Mi jó van abban, ha ezután — ez se lesz?

*

A Cabaret-ügy. A jó Isten tudja csak, hogy miért, de ez már úgy van, hogy Magyarországon mindenből úgy lesz előbb-utóbb: szenzációs ügy, pikáns ügy, vagy hamis ügy. Úgy látszik: minálunk már a levegő ilyen. Ime úgy lett a Cabaret dolgából is, a melyet egy pár hónappal ezelőtt Fedák Sári rendezett nagy odaadással, buzgósággal, elsőrangú művésznők és művészek közreműködésével a szegény gyermekek javára a Vigszínházban. Az erkölcsi és az anyagi siker egyaránt nagy volt két hétig. Két hét múlva azután elkezdett kopni, fakulni mind a kettő. Kiderült, hogy a jótékony este, ha nagyon szép volt is, de nagyon sokba is került: a szegény gyermekeknek nem jövedelmezett olyan sokat és a közreműködött művészeknek nem jövedelme-

zés, hogy jót műveltünk. Igazságuk van tehát azoknak is, a kik az eljárásukat tőlük rossz néven veszik. De viszont még sincs igazságuk ezeknek sem, mert mindenki szabad ura a maga cselekedetének és jótékonyra senkit se lehet rá kényszeríteni. Ime: ebben az ügyben mindenkinek igazsága van és senkinek sincs igazsága, kár tehát vitatkozni rajta, mert ez még annyit se jövedelmez a szegény gyermekeknek, a mennyit az a Cabaret jövedelmezett.

*

Nyári problémák. Vannak kérdések, a melyeket a hőmérő problémáinak lehetne nevezni, mert mindig a hőmérő higanyának az emelkedése emeli őket az érdeklődés színvonalára. Azt nem mondhatjuk, hogy szőnyegre hozza őket, mert abban az időben, mikor fölmerülnek, a szőnyegek mind be vannak csomagolva és naftalinozva. Az a jellemző tulajdonságuk ezeknek a nyári problémáknak, hogy a lapok rendszeren a közönségre bizzák a megoldásukat és a

AZ ELSŐ KISÉRLET. — Neogrady Antal rajza.

való minden küzdelem mégis eredménytelennek bizonyult, a mint hogy például nem tudott teljes eredményt elérni a párbaj ellen való küzdelem sem. A magyarázat megtalálható. A miben ekkora szívósság, ekkora ellentálló képesség van: abban okvetlenül kell valamelyes erkölcsi erőnek, erkölcsi értéknek is lennie. Megmaradhatunk a párbaj fölhozott példájánál. Az kétségtelenül brutális és ideje-műlt módja az igazságvévésnek: de van eset, mikor az egyetlen módja és a döntésében erkölcs ragyog. Így vagyunk a protekcióval is. Nem minden protekció gátolja és sérti az igazságot meg a méltányosságot, van sok eset, a mikor szolgálja. A protekció sok embert emelt már magasba, a kinek erre joga, érdeme nem volt; de sok tehetséget és érdemet is jutottat már a jogához. Van igazságos protekció is, a melyben mintha a gondviselés lelkiismerete szólalna meg. És e miatt az erénye miatt nem lehet elpusztítani, ha tüzzel-vassal törnek is rá a bűneiért. Nekem eszembe jut egy kiváló ember tréfás mondása, a ki mikor a protekció ellen való küzdelem lelkesítette az embereket, így szólt:

— Kár tüzelni ellene. Most legalább ez az

zett olyan keveset, mint a hogy eleinte gondolták. Ezért azután megtámadták először is Fedák Sárit, a miért nagyon gavallérosan honorálta a közreműködőket, mert inkább maguknak, mint a szegény gyermekeknek jótékonykodtak. A mire Fedák Sári megvédte magát azzal, hogy neki annyit kellett fizetni, a mennyit követeltek tőle, a közreműködők pedig megvédték magukat azzal, hogy azért követeltek pénzt, mert nem kaptak köszönetet, a mit pedig legalább is elvárhattak. Ez az egész ügy egy igen gyönyörű ügy, mert mindenkinek igazsága is van, meg nincsen is igazsága. Igazsága van Fedák Sárinak, mert joggal mondhatja, hogy az ő heteken át tartott önzetlen és odaadó fáradozásáért csak elismerés illetheti és nem gáncsolódás. De van igazság a szemrehányásban is, a mely azért száll felé, mert ez önzetlen és odaadó fáradozás eredménye nem azoknak jutott, a kiknek szánva volt. Igazságuk van a közreműködőknek is, a kik azt mondják, hogy ők nem kötelesek ingyen dolgozni, ha ezért a munkájukért még csak köszönetet se kapnak. De nincsen is igazságuk, mert ha az ember jótékonyt munkát művel, ezt nem szabad a köszönetért cselekedni. Az ilyen cselekedet legnemesebb és legedesebb jutalma az

hasábjaitak készséggel bocsátják az olvasók szíves fejtegetéseinek rendelkezésére. Jóformán a hány ujság, annyi köz-kérdés, annyi anket többnyire lelki és illendőégi kérdésekről, a melyek évszázadokon át megoldatlanul tátongtak az emberiségre, de úgy látszik a végzet parancsából ezen a nyáron meg kell, hogy oldódjanak. Ilyenforma kérdés például, hogy a villamos kocsiiban egy öreg úr át kell-e, hogy adja a helyét egy fiatal nőnek, vagy hogy illik-e hölgyek jelenlétében akár a szabadban is dohányozni? Mindezek a kérdések buzgón megvitattatnak, megtárgyaltatnak és megiesik, hogy egy szerencsésebb nyári probléma mozgalommal is jegezeseedik. Ez azokkal a kérdésekkel szokott megtörténni, a melyek egyes szakmákat érdekelnek. Így például az idén abból a kérdésből lett akció, hogy a pinczerek megtartsák-e uniformisnak a frakkot továbbra is, vagy más hivatalos köntöst választanak? Ezt vitatják most meg nemzeti, gazdasági, erkölcsi, szociális, egészségügyi, etikai, humanitárius és demokratikus szempontból, írásban és előszóval, a sajtóban és gyűléseken. Pozitív eredménye az ilyen mozgalmaknak lenni nem szokott, a minek megint — a hőmérő a magyará-

TREPOV ÉS KOZLOV TÁBORNOK.

Az utóbbit bombával ölték meg Trepov helyett, mert nagyon hasonlított hozzá.

zata. A mozgalom rendszerint még szélesedőben van, mikor a nyárnak már vége lesz, a vakációk lejárnak, a szerkesztőségek létszáma teljessé válik, a lapoknak szükségük van a hasábjaira az *csemények* számára. A hőmöröben sülyed a higany és vele lesüllyednek az érdeklődés magasságából a nyári problémák is a fagypontra felé, hogy jövő nyárra megint ujakat emeljen a magasba.

A duma. Bajos mesterség nem csinálni azt, a mit köröskörül mindenki csinál. Oroszországban egy pár esztendő óta valóságos nemzeti divat a bombavetés, nem csoda, ha gusztust kapott rá — maga Miklós császár is. Eddig csupa olyan bombázó tudott a világ, a mit feleje dobhat, most ő dobott bombát, nagy elővigyázatossággal közelítvén meg a kiszemelt áldozatot: a birodalmi dumát, a melyet a szombatról vasárnapra virradó éjszakán szétrobbantott. A duma immáron volt — nincs. A világ legsajátosabb képviselő-testülete, a mely a legkevesebbet tehetvén, a legtöbbet akart minden törvényhozás között, hirtelen kimúlt egy ukázbán. A császár azt mondja, hogy szét kellett kergetnie, mert forradalmi testület volt. A tényben ez az állítás igaz. De egy autokrata uralkodóval szemben semmiféle népképviselő nem lehet más, mint forradalmi. Hiszen ilyen körülmények között, ilyen helyzetben más nem is csinálhat, mint forradalmat. Ennek a dumának valóban meg kellett semmisülnie, mert egy rettenetes és győgyíthatatlan születési hibával jött a világra. Ezt a dumát ugyanis a császár *adta* a népeknek. Ha szívesen, ha nem, de *adta*. És ez volt a betegsége. Jogot és szabadságot egy nép nem kaphat egy autokrata uralkodótól, ezt szereznie kell. Az ilyen nagy értéket, az ilyen nemes gyümölcsöt nem adják ingyen és nem adják olcsón. Ezt meg kell hódítani, ki kell erőszakolni küzdelemmel, szenvedéssel, kitartással, áldozó készséggel. Csak így igaz és csak így örök. A mit ad a császár, azt el is veheti a császár: de nem veheti el azt, a mit nem ő adott. Ime kiderült most is, hogy semmit se kapott egy nemzet, ha ajándékba kapta azt, a mihez *joga* lett volna.

JÓSKA CZIGÁNY ESZEJÁRÁSA.

Tudja a manó, miként történik, hogy Jóska cigány mindegyre eszembe jut mostanában, pedig van vagy ötven esztendeje, hogy utoljára láttam.

Jóska cigány nem volt sem nagyraemelt, sem érdekes egyéniség.

Egyszerű cigány, a ki munkás napokon vályogot vetett; még kapált és aratott is kunyhója bére és egyéb tartozás fejében. Vasárnapokon cimzabmozott a legényeknek, a kiktől ezért garasokat, pálinkát, s pofonokat is kapott, ha kedvük úgy hozta magával.

1848 nyarán egy mezei úton haladtam haza, a falu felé. Én akkor nyolcz éves voltam. Egyszer csak mérgesen rám kiáltott Jóska cigány, hogy: megállj. Ő akkor 17—18 éves lehetett.

Már az is meglepett, hogy tegez, mert engem, a pap fiát, nemcsak a cigány, de még a jó gazdák gyermekei sem szoktak tegezni. Megdöbbenve haboztam, mialatt Jóska hozzám ért, sze-

meit forgatva torkon ragadt és elkezdett fogtatni.

Tölem telhetőleg védekeztem s kérdeztem, hogy mért bánt, mikor én őt sohasem bántottam; sőt még enniválót s egyebet is sokszor kaptam nála.

— Az már mindegy! — felelte — most beütött a szabadság és a pap fia sem különbséget.

Talán meg is fojtott volna, de jó szerencsére emberek jöttek s kiszabadítottak kezeiből.

9—10 esztendő telt el, a mig Jóska cigánnyal megint beszélgetésbe elegyedtem. Én akkor már 18 éves élénk diákifű voltam; ő pedig toprongyos dádé, a kinek félmeztelen rajkók táplálásáról kellett gondoskodnia.

Valamely szünidőn voltam otthon és gyalog szándékoztam keresztülmenni az Izsó nevű erdőn Gernyeszegré. Jóska dádé pár hatosért elkísért és hozta a csomagomat. Az erdő mellett erőfőrléssel bűzavetések ingatták telt fejüket. Jóska nézte-nézte, aztán felsóhajtott.

— Mindenki van legalább egy-egy darab bűzavetése, csak a szegény cigánynak nincs. A grófnak, a papnak és a nemes embereknek sok nagy darab van; de a cigánynak semmi sincs.

Incelkedő kedvem támadt.

— Tudod-e Jóska, hogy a cigánynak miért nincs?

— Mért? mert nem adott az Isten.

— De hát mért nem adott?

— Erre nem tudott felelni.

— Megmondom hát én neked. Mikor az Úr Isten legelőbb kiosztotta a bűzföldet az emberek között, a cigánynak is adott egy szép nagy darabot. Azon felőtt az áldás és kihányta a fejét, épen mint most. Akkor lengedezni kezdett a szél és a bűzfajék mind egy irányba hajladoztak, mintha futni akarnának. Nézz oda: épen úgy, mint most. A cigány azt hitte, hogy igazán el akarnak futni és kiabálni kezdett, hogy álljanak meg. De azok nem fogadtak szót. Akkor ragadtott egy nagy botot, elejébe került és a legelső kalászkot agyba-főbe ütni kezdte, hogy el ne fussanak. Azok lenyúltak a földre, de a hátrább levők folyvást előre ingatták a fejüket. A cigány ütötte azokat is, míg rendre lepaskolta egész földjének a termését.

— Jaj de bolond volt az a cigány! — mondá Jóska.

— Az Úr Isten is azt mondotta, hogy bolond vagy cigány; nem érdemled meg az áldott bűzavetést. Aztán nem adott neki többet. Jóska elszomorodott és elgondolkodott. Mentünk tovább.

Egyszer nagyot sóhajtott; megvakarta a fülét és így könnyített lelkén:

— Mégis csak rossz ember a császár!

— Tyhú, ilyen-olyan! Hát te hogy merted ezt mondani! Ha meghallaná a zsanár, vagy a beczirker, vasra vernének, úgy dobának be a dutyiba!

— Hát hiszen nem hallja! De azért úgy van, a hogy mondtam. Bizony rossz ember, mert ha jó ember volna, annyi bankót csináltatna, hogy a cigánynak is jusson száz forint.

— Nem lehet — mondtam. — A császár sok mindent megtehet, még azt is, hogy a te fejedet vagy az enyémet leüti, ha rosszul viselked-

magunkat; de bankót nem csináltathat akár-mennyit.

— Hát aztán mért? — kérde Jóska.

— Annak az a törvénye — mondtam, — hogy csak annyit csináltathat, a mennyi aranyat vagy ezüstöt be tud rakni a vasas házába. Ha sokkal többet csináltatna, akkor nem adnának a bankójáért semmit.

— Ha csak ez a baj — mondá Jóska, — akkor küldje ki a katonáit; ássa fel a hegyeket mindenütt és gyűjtsön aranyat és ezüstöt, a mennyit csak akar. Adjon aztán a cigánynak is száz forintot.

— Hát aztán mit csinálnál, ha a császár száz forintot adna neked?

Erre elszéledett a fekete képe és előadta bajait.

— Legelőbb is vennék két kicsi tehenet és szántogatnám a földemet, mint a szegény ember. Vetrék belé búzát, töröküzöt, hogy nekem is legyen.

— De hát hol van a földed?

— Most még nincs; de akkor vennék azt is.

— Hát még mit vennél?

Gondolkodott kissé, de csakhamar újra megszólalt. Látszott, hogy efféle ábrándoroghatott már a fejében.

— Láta azt a házat Váshelyen, a melyik nagyon magas és a fedele alatt csupa ablakból áll? Megvenném azt és felülnek oda az ablakokhoz. Fűrnék akkora pipaszárat, mint egy lajtorja. Tennék belé nagy tájékpát; megtölteném dohánnyal; lenyujtanám az utca felé és úgy pipáznék, mint egy gróf.

— Igen, de azzal a hosszú pipaszárral nem lehetne szántani. Hogyan mivelnéd meg akkor a földedet?

— Nem mivelném én. Én csak pipáznék.

A teheneket hajtogatná a szolgám.

— De hát ha a császár a szolgádnak is adna száz forintot?

— Akkor más szolgát fogadnék.

Ez volt a vége a cigány filozófiájának.

Réthy Lajos.

KIVESZŐ INDIÁNUS TIPUSOK.

Montana állam fensikjain, egy indiánus kunyhóban — írja egy az indiánusok dolgaival sokat foglalkozó amerikai író — hármán ültünk együtt: a kormány egyik tisztviselője, egy miveltebb indiánus és én. Az apache-indiánusok haladásáról beszéltem nekik s a tisztviselő oda fordult indiánus barátunkhoz, hogy miért nem dolgozik az ő törzse is úgy, mint az apacheok?

Az indiánus erre odamutatott a kunyhó falaira, melyek csupa bivalybőrrel voltak fedve.

Ezek a falak megadják a feleletet. A mig a bivalyok megvoltak, nekünk nem kellett dolgozunk. Csak a négek és néhány fehér ember végzett mezei munkát. Mi magasabbrendű nép voltunk és csak megvetést éreztünk a dolgozók iránt. Gondolják meg, hogy én, pedig aránylag fiatal ember vagyok, még ismertem azokat az idöket, a mikor ha élelemre volt szükség, csak lelovagoltunk a síkságra, löttünk egy bivalyt vagy más vadat, aztán eljötték az asszonyok, hogy a zsákmányt hazavigyék a sátrakba. Hogy lehetett volna egy emberélet negyedrésznél alig hosszabb idő alatt teljesen megváltoztatni életünket, elfelejteni a régi szabadság idejét? Miben válik javunkra az önk civilizációja? Mielőtt ezt ránk erőszakolták, megvolt szívünk minden kívánsága. Könnyű, egyszerű, gondtalan élet s a minden jóval igérkező túlvilági élet biztos hite a derék és vitéz ember számára. Mit kaptunk ezért az önk civilizációjától? Megraboltak földünköt, erőnköt, méltóságunkot, megelégedésünket, hitünket. S adtak helyette vágyakat, erkölcsi romlást, nyomorúságot, elégedetlenséget. Elrabolták apáink örökségét s csak morzsákat adtak érte. Azt mondták, a földnek nem tudnók úgy hasznát venni, mint a fehér emberek, — hát elvették tőlünk a maguk számára. Hát én slmennék ahhoz az emberhez, a ki csak három ezárlékra kamatoztatja pénzét s elvonném tőle, mert én tíz százaléknyi hasznót fogok belőle szerezni?

Keserű vád hangzik e szavakból, de nem igazság nélküli. Való igaz, hogy a fejlődés törvénye hozta magával az indiánusok pusztu-

lását, a gyermeki állapotban levő, évezredekkel hátramaradt fajnak el kell pusztulnia, hogy a civilizáltabbnak engedjen helyet, mégis az amerikaiak közt a komolyabban gondolkozók maguk is belátják, hogy a fehérek bizony nagy részben felelősek rézbőrű embertársaik gyors elenyészéséért, hogy nem tették meg azt, a mi megmentésükre még megtehető volt. Ez különben nem az amerikaiak speciális bűne, hanem megvan mindenütt, a hol a mi magasabb rendű civilizációnk az alacsonyabb rendű, félvad népekével érintkezik s összeütközésbe jut.

Az a régi romantikus indiánus-élet, melynek képei Cooper regényei révén ifjúságunkban oly kedvesek voltak, ma már legfeljebb csak igen öreg emberek emlékeztetésben él. Az indiánustanyák eltűntek, lakóik beletörődtek a kényszerűségbe s a kormány által számukra kijelölt földet mivelik úgy, a hogy, kerítéseket húznak dombjaik és völgyeik körül; a hol apáik vad bivalyokra vadásztak, az utódok most öntöző csatornákat ásnak. Egyik-másik ily indiánustelepen jelentékeny haladás nyomait lehet látni, a rézbőrűek már megtanulták a földmívelést, másutt mind jobban elzültenek és elnyomorodnak. Ebben pedig jó része van annak is, hogy a bivaly-csordák elpusztulása után a kormány eltartott egyes törzseket munka nélkül s ez megrontotta erkölcsüket. Egy látoga-

AZ INTÉZET ÉPÜLETE.

északnyugati fensikokon. Jobb földjeik vannak, a népük jobban halad, több benne az erély, a hajlam a vagyonszerezésre s a tanulásra. Mégis évenként három százalékkal fogy a számuk. Vegye elő a czeruzáját és számítsa ki a megoldást.

Néhány percz mulva az indiánus szomorú, meglepett tekintettel néz föl.

— Ha megérem, hogy öreg ember leszek, nem lesz senki élő a népemből.

— Igen, nagyon kevesen lesznek meg belőle. Azok a kevesen, a kikben legtöbb erő van kiállni azokat a változásokat, melyeket a civilizáció rájuk kényszerít.

NŐI GAZDASÁGI ISKOLA KASSÁN.

Külföldön már régebben vannak, nálunk azonban csak újabban kezdenek alakulni oly leányiskolák, melyek a rendes iskolát végzett leányokat a gyakorlati élet szükségleteire, a gazdaszonykodásra tanítják. Ilyen iskola az Orsolya-apácák kassai gazdasági leányiskolája, a melynek célja a leányokat mind arra megtanítani, a minek tudására egy jóra való magyar háziasszonynak szüksége van.

A tantárgyak ebben az iskolában nem történelem, matematika, poétika stb., hanem sütés-főzés, ruhamosás, szabás-varrás, egyéb kézimunka, kertészke-

LAWN-TENNIS-TÉR.

tás egy átlagos indiánus »rezerváció«-ban a lehető legelszomorított dolog. Azok, a kiknek hivatásuk volna az indiánusokkal törődni, nem látnak bennük mást, mint hazug, rosszindulatú naplopókat, a kikkel örökké csak baj van. A kormány igen nagy nehézségbe kerül alkalmas tisztviselőket találni az indiánusokkal való foglalkozásra; olyan ember, a kit a rokon-szenv s az indiánusok gondolkodásának s szokásainak ismerete vezet ily állásokba, nagyon kevés akad. Sok igaz van aztán azokban a panaszkokban, melyeket az indiánusok hangoztatnak a közigazgatás lelkiismeretlensége és romlottsága ellen.

Az indiánus fiuk közül sokat járatnak iskolába, de ennek sincs sok fogamatja. Itt látni legjobban, hogy a tanultság még nem civilizáció; kitanítani lehet az indiánust egy nemzedék alatt, civilizálni nem. A mint iskolai ruháját levetette, olyan lesz, mint többi faj-rokona, meg se lehet tőle különböztetni. Hogy elkerülje rokonainak rosztalását és gúnyját, maga is olyan életet él, mint a törzse. Ha az iskolából hazajöve azt találja, hogy rokonsága a pusztta földön hál, a kezével eszik, — mit tehet egyebet, mint hogy követi példájukat.

S a jövő? Az emltett amerikai író megkérdezte egy tanult indiánust: hogy képzei az indiánus-kérdés megoldását.

— Az ön törzse — felelt az író — egyike a legkedvezőbb körülmények közt élőknek az

HÁLÓTEREM.

A KASSAI NŐI GAZDASÁGI ISKOLÁBÓL.

Curley-indiánus.

Indiánus férfi a hősiség jelvényével, a fehér szárnnyal.

dés, tejgazdaság, állattenyésztés, azután gazdasági könyvvezetés. E szerint is van az intézet berendezve: van a parkján kívül három holdnyi területe, minden szükséges dologgal felszerelt majornal, veteményes és virágos kerttel. Gyümölcsös kertjében 1200 nemes fajtájú gyümölcsfát ápolnak.

Az intézet 80—100 belakó növendék befogadására van felszerelve s a leányok számára szolgáló tanuló, társalgó, háló stb. terem úgy vannak berendezve, hogy egészségükre is kellő gondot lehessen fordítani. Saját uszodája, lawn-tennis tere és korcsolyapályája is van az intézetnek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Zarathustra mumiája. Rég volt már olyan különös könyv a kezünkben, mint Kupcsay Felicián-nak, eddigelé ismeretlen, új írónak ez a kis regénye. Egész sereg egymásnak teljesen ellenmondó tulajdonságot egyesít: mély gondolatokat naivitásokkal, frappánsul tömör ábrázolásokat elrajzolt, szétfolyó képekkel, a képzeletnek érdekességét az előadásnak néha szinte ügyefogyott nehézségével. Kevés komoly számba menő irodalmi munkát ismerünk, a mely oly siralmas stílusban volna írva, mint ez a „Zarathustra mumiája”, de keveset olyat is, melyben oly erősen érvényesülne a saját, egyéni világ-felfogásra való törekvés. Olyan kérdéseit horgatja az emberi léleknek és az életnek, a melyekhez csak igazán kiváló írók mernek hozzányúlani; a jó és rossz kérdését, a jó szándék és a rossz eredmény, az ártalommal való használni akarás ellentétét, általában az egész erkölcsi egyensúly kérdését. S látjuk, érezzük, hogy a mikor ezeket tárgyalja, nem valami mondva csinált spekuláció vezet, hanem igazán a maga lelkéből beszél, a maga erkölcsi aggályait és kételyeit, a maga lelki vergődését akarja egyensúlyba hozni. Főérdekességét épen az adja meg a kis munkának, hogy egy egyéniségen keresztül látjuk azokat a töprengéseket, melyek többé-kevésbé öntudatosan minden művelt ember lelkét el szokták fogni. A mi pedig a regény szép-irodalmi tartalmát illeti, kiváló írói érzéket árul el az a környezet, a melybe alakjait és történetét helyezi: a budai rác polgári családok pusztuló világa, a mely a maga valóságában is, a nélkül, hogy az író hangsúlyozná, melancholikus hangulattal megadja az egész kötet alaphangját. Phintias, a töprengő kis rác fia, a regény főalakja, Dickens némely alakjaira emlékeztet a maga mindig visszajáró forduló jóakarattal, az eszményi jót, az erkölcsi fölemelkedést kereső szomorúságával. A többi alakok, köztük a vásári mutatványos bódé megmelegenedő furcsa Zarathustra-figurája — mind a Phintias kedvéért élnek, arra való, hogy kifejtésük, dülöre juttassák az ő lelki forrongását. Kupcsay Felicián könyvének sok igen jelentékeny hiánya van, a laikus olvasó sokszor bizonyára azt se tudja,

A „kis farkas”.

Öreg indiánus.

INDIÁNUS TIPUSOK.

rövid rajzban oly pontosan, minden oldalról körvonalazva mutatja be a két asszonyt, hogy esetleges kifogásaink is elhallgatnak írói készsége előtt. Írása módját lehet rokonszenvesnek, lehet ellenszenvesnek találni, csak közömbös nem lehet az ember vele szemben, mert a mit csinál, az minden körülmények között irodalom.

Az „Olesó Könyvtár”-ban ismét egy újabb sorozat fűzet jelent meg, csupa egy s más szempontból értékes közleménnyel. Köztük van Gyöngyösi Istvánnak Murányi Vénusa. Ennek a kiadványnak az a nevezetessége, hogy az eddigi régebb kiadásokkal szemben pontosan helyreállítja az irodalmunkban oly nagy nevezetességre jutott verses regény eredeti szövegét úgy, a hogy Gyöngyösi írta. Tekintve, hogy a régebb kiadók igen lényeges, sokszor egész részre terjedő változtatásokat tettek a szövegben, ennek a kritikai kiadásnak nagy fontossága van Gyöngyösi előadásmódja, nyelve és verselése helyes ismeretére. Budics Ferencz eredetileg a Magyar Remekírók számára rendezte sajtó alá a munkát; elterjedését nagyon elő fogja mozdítani az, hogy az „Olesó könyvtár”-ban most 1 koronáért bárki megkaphatja. — A vállalat egy másik fűzete Gobineau-nak, a mostanában mind nagyobb megértésre s mind több közönségre találó francia írónak „A samakai táncosnő” című elbeszélését adja dr. Szabó Károly fordításában. (Ára 60 fillér). További fűzetek: Gyulai Pál két szép elbeszélésének („Az első magyar komikus” és „Egy anya”) új kiadása. Macchiavelli világhírű értekezése: „A fejedelem” (Ára 80 fillér). Patapenko orosz író „A maga emberiségéből” című regényének második kötete (Ára 120 korona). Wolfner Pál „Vázlatok a szabadelvűség történetéből” című tanulmánya (Ára 60 fillér).

A „Magyar Könyvtár” új fűzetei közül kettővel: Kupcsay Felicián kis regényével s Lux Terka elbeszéléseivel fentebb részletesen foglalkozunk. A többi közt vannak: D'Annunzio elbeszélése: „Őszi alkony álma”, Radó Antal művészi fordításában, Conan Doyle Sherlock Holmes-történeteiből az ötödik sorozat Tabori Kornél fordításában, Cicero Catilina elleni beszédeinek fordítása Osztic Józseftől és Lagerlöf Zelma svéd írónő „Egy udvarház története” című hosszabb elbeszélése. Az utóbbi kettős fűzet s ára 60 fillér, a többi egyenkint 30 fillér.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Óvári és disznó-horvátí Fodor Lajos óvónőképző-intézeti tanár, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a kisdénevelők országos egyesületének tiszteleti elnöke 62 éves korában Hódmezővásárhelyen. — Nagy Pál, a tornaljai takarékpénztár igazgatóságának elnöke. — Boogy Pál pápai prélat, gyémántmisés plebános 85 éves korában Kecskeméten. — Farkas Gyula ügyvéd és takarékpénztári titkár 54 éves korában Putnokon. — Csicsáky János kereskedő a budapesti Ipar- és Kereskedelmi kamara tagja, városi képviselő, 55 éves korában Kaloecán. — Katona Péter nagykövati ügyvéd, 58 éves korában Nagykútnán. — Idősebb Brauszky Antal nyug. posta- és táviróztiszt 57 éves korában Budapesten. — Schmidlusz Lajos gépészmérnök

GYÜLEKEZÉS A PROGRAMMBESZÉDRE.

KÖTVÖS KÁROLY PROGRAMMBESZÉDÉRE INDUL.

28 éves korában Ölbön. — Kárpáti Zoltán, Kárpáti Béla felső keresk. isk. tanár fia, piarista főgimnáziumi tanuló, 13 éves korában Zebegényben. — HOCHMANN LAJOS vas- és fémhutorgyáros 59 éves korában Budapesten. — Vörös József fűszerkereskedő 38 éves korában Esztergomban. — Róth Rezső dr. szigorló-orvos 25 éves korában Budapesten. — Szentgyörgyvölgyi Szék Lajos m. kir. pénzügyi szántanócsos 55 éves korában Gleichenbergben. — Felső-őri Eötvös Károly ügyvéd, 48-as honvédszázados 86 éves korában Rákos-Csabán. — Gencsi és érmihiályfalvi GENCSE SAMUEL 53 éves korában Újfehértón. — GAÁL EMIL bakovári esperes-plébános 70 éves korában Lugoson. — Kiss János, a nyitrai megyei gazdasági egyesület másodtitkára. — GARAY (Félicsika) KÁLMÁN dr. ügyvéd, volt szabad-elpárti képviselő, megyei és városi bizottsági tag, több városi intézmény elnöke és igazgatósági tagja 54 éves korában Nyíregyházán. — NAGY MIKLÓS Sepsiszentgyörgy város alkapitánya, 48-as tűzérhadnagy, a Rikánbeli 48-as honvéd-egylet alelnöke, városi képviselőtestületi tag, 76 éves korában Sepsiszentgyörgyön. — CSEH FERENCZ ev. ref. tanító, 34 éves korában Cegléden. — Boogy ALAJOS volt 48-as tüzértizedes, a 60—70-es évek egyik legismertebb szinigazgatója, kir. itélőtáblai iradistiz Pécsen. — KÖRBER ENDRE dr., kir. itélőtáblai bírói címmel és jelleggel fölrüházott járásbíró 51 éves korában Déván. — POKOMÁNDY GERGELEY nyug. gazdatiszt 75 éves korában Győrött. — SEFVEHLNER GYULA királyi tanácsos, az államvasutak gépgyárának nyug. főnöke, 59 éves korában Budapesten.

Sajó MÁN EMANUELLA, MÁN József volt máramarosmegyei főispán és özvegye, Sztojka Klára bárónő leánya 42 éves korában. Özvegy radai Zarátky Elek és Mán Róza alapítványi hölgyek testvérüket gyászolják az elhunytban. — Özvegy WATHEIM JÁNOSNÉ, szül. Hofer Mária 63 éves korában Budapesten. — Hevesi HEVESY BERTALANNÉ, szül. Kéthelyi Ida Rimaszombaton. — ADAMOVICH szül. alsóköröskényi Thuróczy Anna 92 éves korában Nyitrán. — ÖZV. MAJOMY LAJOSNÉ, szül. Rathknecht Katalin 81 éves korában Budapesten. — BRAUN LEONÉ, szül. Stein Johanna, Budapesten.

Az elhunytban Bárfai Mór és dr. Bárfai Farkas Samu édesanyjukat gyászolják. — ÖZV. DEUTSCH LIPÓTNÉ, szül. Steiner Ernesztin 63 éves korában, Nagykőrösön. — SZERDE FRIGYESNÉ, szül. Eisler Kamilla 28 éves korában Újpest-Megyeren. — ÖZV. ajnácskői és hernádvécei VÉCSEY ALAJOSNÉ báróné, szül. nagyiványi Fekete Ida 70 éves korában Szilvássyfalun. Vécsey István báró cs. és kir. kamarás, honvédszázados anyját gyászolja az elhunytban. — VILSINSZKY KÁROLYNÉ, szül. Heinz Berta Bécsben. Holtestét beszentelve Szombathelyre viték. — ÖZV. TARSOLY ALBERTNÉ szül. Tikker Borbála 64 éves korában Tordán. ÖZV. szendrői PAP KÁLMÁNNÉ szül. réthi Zámory Róza Beregszászon. Az elhunytban Pap József egyetemi magántanár, a budapesti ügyvéd kamara titkára, Pap Kálmán dr. beregszászi királyi törvényszéki bíró és Pap Sándor állami állatorvos édes anyjukat gyászolják. — TÖRÖK JÓZSEFNÉ, szül. Cséplő Katalin 72 éves korában Nyíregyházán. — SÁRKÁNY ILONKA, Sárkány Ignác és neje szül. Behr Sarolta leánya 18 éves korában.

EGYVELEG.

* De Grand vicomte, egy francia, főúr tíz év alatt gyalog bejárta az egész világot s ezen idő alatt mindennapi szükségleteit általa elkészített rajz vázlatok eladásából fedezte. Az összeget, melybe a párisi lovaregylet két tagjával fogadott — 288 ezer koronát — Párisba való visszatérése napján megkapta.

* Törökország a vörös keresztet, mint a katonai kórházak, az orvosok s ápolók védjegyét, eddigelé azért nem fogadta el, mivel ez a török katonaság vallási érzelmeit sértené.

* New-Yorkban a Broadway s a Liberty-utca sarkán egy 41 emeletes ház épül, melynek magassága a toronynyal együtt 625 láb lesz. Ennél magasabb ház a világon eddigelé nem épült.

* A mostani kínai császár udvartartásában harmincz orvos és sebész, hetvenöt csillagvizsgáló, hatvan pap és hatvanhat szakács van alkalmazva.

* Angliában — Irhont és Skóciát is belefogalva — játékonyszó cizókra évenként 240 millió koronát fordítanak, míg Franciaország hasonló cizókra alig kilencz millió koronát költ.

* Férfi ruhát viselni akaró nők Franciaországban az engedélyért évenként 50 koronát fizetnek.

A legújabb amerikai összetett, divatos kelleme. vonzó illatot árasztó parfüm a „Diana varfüm”. Urak, hölgyek egyaránt csodákat beszélnek a pikáns, elbűvölő illatról, melyet a pesti úri hölgyek egyezre felkaptak. Eredeti 5 koronás nagy üvegekben szállítja a magyarországi forráktól Erényi Béla Diana-gyógyszertára, Budapest, Károly-körút 5.

Bob-hashajtó a legkellemesebb (10 fillér.)

Hatásban a „Stella”-viz felülmúlhatatlannak azért nevezhető, mert e szer a megőszült haj eredeti szinét nem megfestés útján adja vissza, de vegyi összetétel nélkül fogva annak eredeti szinét adja vissza.

Szerkesztői üzenetek.

Hangok az erdőben. Messze, messze. Mind a két-tőben vannak csinos dolgok, de mind a kettő kissé jelentéktelen, szürke. Már pedig olyan tehetséges embertől mi jobbkat várunk.

Lázár feltámadása. Gondolkodó ember munkája, de előadásában nincs művészi erő, sok a lapos rész benne.

Csillagok. Tiszteletreméltó hazafias érzés, de nem mond semmi újat, érdekeset. „Magánhasználatra” jó, de az irodalmi nyilvánosság többlet kíván.

Nap és a föld. Fecskéhez. Éj. Az elsőnek allegóriája nagyon is elnyűtt s nem következik belőle semmi, a másodiknak a humorizálása vízenyös, a harmadikban meglehetősen csinált a hasonlat.

Nem közelíthetők továbbá: Dalok (zenésítő). — Esti harangszó.

A NÜRNBERGI SAKKVERSENY.

Alig zajlott le a fordulatokban és meglepetésekben gazdag oszteni sakkverseny, a mely ugyancsak igénybe vette a résztvevő sakkmeistereket — máris újabb, nem kevésbé érdekesnek ígérkező verseny kezdődik Nürnbergben.

KÖRTESEZÉD A VIL. KERÜLETBEN.

A SZOCIALISTÁK TŰNTETŐ KÖRMELETÉRŐL.

POLITIKAI MOZGALMAK A FŐVÁROSBAN. — Balogh Rudolf fényképei.

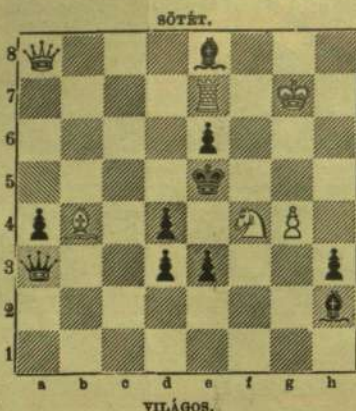
A sakk iránt érdeklődő közönség nagy táborát meglepetéssel fogadja a verseny egyes mozzanatait. Meg is érdemli ez a sakkverseny azt a nagy figyelmet, a melylyel az újságolvasó közönség adózik neki. Hiszen olyan java sakkmeztársak vesznek rajta részt, mint Berger, Burn, Csigorin, Duras, Fahrni, Forgács, Janovszki, Leonhardt, Rubinstein, Marshall, Schlechter, Salwe, Snosko-Borovszki, Spielmann, Sviderszki, dr. Tarrasch, Teichmann, Vidmar és Wolf. Ebben a névsorban egy sakkmeister sincsen, a kiről el lehetne mondani, hogy az úgynevezett tucsat-mesterek közé tartozik. A résztvevők száma sem igen sok és az elsőrangú sakkmeztársak szép számmal vannak képviselve. Dr. Tarrasch, Schlechter, Burn, Teichman, Berger, Farnowski, Rubinstein, — a ki a mostani osztályi sakkversenyen tűnt föl — Forgács, Marshall egytől-egyet igen jóhangzású nevek, a melyeket mindig az első közt kell emlegetni. Maróczy neve — sajnos — hiányzik a névsorból, mert a magyar mester fáradt és pihenésre vágyakozott. Erre a pihenésre szüksége van, mert hiszen a Lasker elleni küzdelemben pihent agyára, pihent testre lesz szüksége, Maróczy távollétéért kárpótolja az érdeklődőket dr. Tarrasch részvétele, a ki valószínűleg megnyeri az első díjat. Pihent erővel és hosszas tanulmányozás után indul a küzdelemben így valószínű, hogy sikerül az osztályi versenyen győztes Schlechter elé kerülnie. Reménykedve hisszük, hogy ezen a versenyen jó eredményt fog elérni Forgács Leó, a tehetséges fiatal magyar mester, a ki maga is nagyon bizakodik abban, hogy az első sorba fog kerülni.

Érdeklődés kíséri még Janovszki, Berger és a mindig csodálatos frissességgel küzdő Burn szereplését. Ilyenformán tehát — a versenyen résztvevő elsőrangú sakkmeztársak nagy számánál fogva — ez a verseny bizvást megérdemli azt a nagy érdeklődést, a melylyel a közönség figyeli.

J. J.

SAKKJÁTÉK.

2495. számú feladvány. Ludányi Antalról, Szolnok.

Világos indul és a harmadik lépésre tétőt ad.

KÉPTALÁNY.

A 27-ik számban megjelent képtalány megfejtése:
A jó szót fogadjuk hálával.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5.

Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

A KIS KERTÉSZ.

Fiúk és lányok részére.

Írta: WAGNER JÁNOS.

97 ábrával.

Ára csinos félvaszon kötésben 3 korona.

Tartalom: Janosi kertek kap. — Az első virág. — Az első vendég. — A kankalin. — Az árvaska. — Az első csiga. (A második vendég). — A fehér lilom. — A pipacs. — Hogyan kerül a gaz a kertbe? — A csodátölcsér. — A hangyász. — Ne nyúlj hozzám gallyal. — A házifilif. — A muskátli. — A hóspórsz. — A csillagfürt. — A gélumia. — A keresztes pók. — A pompás porcsin. — A nyári viola. — A hajnalika. — Az oroszlánczaj. — A sarkantyúka. — A földi gilista. — A napraforgó. — Az ősi kikerics. — A házi ticskák. — A csiperke. — Janosi kertje télen.

Megjelent a Franklin-Társulatnál Budapesten és minden könyvkereskedésben kapható.

A latorczavölgyi pap.

Az Országos Állatvédő Egyesület megbízásából az ifjúság számára írta

SZ. NAGY SÁNDOR.

Széchy Gyula rajzaival. Második kiadás.

Ára díszes kötésben 2 korona.

Megjelent a „Franklin-Társulat”-nál Budapesten és minden könyvkereskedésben kapható.

Tartalom: I. A latorczavölgyi latorcsa az állatok védelmére. — II. A vereség. — III. A pinyók. — IV. A báránya. — V. A macska. — VI. A pincsi kutyája. — VII. Bánd. — VIII. Mihály. — IX. A majoros. — X. A Vörös-major. — XI. A koldus halála.

Vásároljon Svájci selymet!

Kérjen mintát a mi újdonságainkról feketében, fehérben vagy színesben K 1.15-től egész K 18-ig méterenként. Különlegesség: Selyemelméleti árszámla, mélyasszonyi, bál és utcai toletozókra, valamint blonsztra, bélsztra stb. Mi csak jóállással készített selymszövetet adunk el dírekt magánfelvételre, vám- és portmentesen a lakásba szállítva.

SCHWEIZER & Co., Luzern U/31. (Svájc.) Selymszövet-kivitel. Kir. udv. szállító.

Salvator Lithion-forrás

Természetes vasmentes Lithion-forrás kútvíz hatása vesé-, hólyag-, rheuma- és köszvénybántalmaknál, vese- és húgyúti betegségeknél, cukorbetegségnek a legelső és emésztési szerek hirtelenl. Budapesten főraktár: Édeskuty L. urnál.

Hazai termék!

Mig eddig a régi hűbetegek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok (neurasthenia, vitustánc), a sápkór, a női arczot eltekintő pattanások s a női szervek hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csak egy-egy idegen vizekre voltunk utalva, addig újabb

a PARÁDI ARSEN vízben

olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsennal szemlélve (Roncegno Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s maupáság már, minthogy legelőkelőbb orvosi tekintélyeink felkarolják s a fogyasztók egész serege dicsei hatásait, hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvend.

Egy postafiók (7 palack) parádi arsen vattatartalmú gyógyvizet Magyarországra összes postaköltséggel 4 korona 70 fillértért borsmentesen szállít a Főraktár: ÉDESKUTY L. cs. és kir. udv. szállító, BUDAPESTEN. Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Ki akar angolul tanulni?

Az jó hasznát veszi a következő könyveknek.

Bizonfy. Angol és magyar beszéletkönyv

könyve. Vásonbba kötve 3 korona 20 fillér.

Dallós - Patterson.

Gyakorlati angol nyelv-tan. Vásonbba kötve 3 korona 60 fillér.

Kapható Lampel R.

(Wodianer F. és Piat) R. t. Budapest, Andrassy-ut 21.

Lábizzadás

kéz és hónalj izzadása ellen egyetlen biztos szer a „Succia balzsam”, megszüntet minden bőrszervi izzadást a legrovidebb idő alatt. 1 üveg ára 2 kor. Postán székküldi Prágai Elemér gyógyszerész Úszód, Kaloosa mellett.

Oszir fürdőbe utazók figyelmébe!

A Margit-nyaralóban szobák 1 koronától 6 koronáig, a Margit-penszionban külön szoba ellátás és kiszolgálás elő- és utóérand 2 kor. 50 fill., főmező 4 koronától kaphatók. Levelek intézendők Margit-nyaraló avagy penszió felügyelőjéhez. Nem ut épületek, tehát egészséges lakások.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

PILULES ORIENTALES

(KELETI PILULÁK).

Szépség, a nyak szilárdasága, fejlesztés, a kebel helyreállítása, a kebel dúsasága.

Készítése egyetlen a maga nemében és orvosi tekintélyek től elismerte. Az egészségesnek semmiképpen ártalmatlan. Otven éves siker. Ezernyi elismeréssel. Világhírű.

Egy üveg használati utasítással 6.45 K. utánvéttel 6.75 K.

Diszkrét borsmentesen szállítjuk.

J. RATIE, gyógyszerész, 5, Passage-Verdeau, Paris. — Tessék ezimezni: Török J., gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12, Pserhofer Richard, gyógyszerész Bécs, Singerstrasse 15, Fr. Vitek & Co, Prága II., Wassergasse 19, vagy bármely előkelőbb gyógyszerárba.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

WACHTL és TÁRSA BUDAPEST IV., Eskü-út 6. sz. (Clotild-palota). Ajánlja dűsan felszerelt raktárát fényképezési készülékek és hozzávaló cikkekben. Az általánosan elismert kitűnő Wellington papírok és lemezek egydelárlásitól. Árjegyzék díjmentesen.

javítja az étkek ízét.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

Ha őszül a haja

ne használdon más, mint a

„STELLA“-HAJVIZET,

mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.

ZOLTÁN BELA gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadság-utca, Sétány-utca sarkán. 11186

Kitűnő minőségű

utibőröndök

kosarak, kézitáskák, toletoztáskák, női kalpbőröndök és bőrdíszműveik legújabb válogatásában

HELLER MÓR utóda

bőröndösnél, 11713

Budapest, Károly-körút 3. sz.

Képes árjegyzék vidékre ingyen és borsmentve.

A nők szépsége kitűnő ápolószere talál a

„Miranda”-crémében

Ezen kitűnő hatású szer, a legmegbízhatóbban tárolja el az arczbőr, nyak és kezek bőrszínét és minőségét tisztátalan állapot, m. m.: szeplőt, májfoltot, pörpörést. Meggátolja a bőr repedését és az arcznak fiatalos üdülést kölcsönöz. Teljesen ártalmatlan, legjobban arcz- és kézápoló szer. Számtalan elismerő nyilatkozat. Egy tégely „Miranda”-crémé 1 kor.

egy doboz „Miranda”-puder (három színben) 1 korona, egy darab „Miranda”-szappan 70 fillér. Kapható Budapesten: TÖRÖK JOSEF gyógyszerárban vagy a készítőnél: DIENES J. C. utóda nál Eszéken, Pelsővárosban, a hol postai megrendelések azonnal utánvétel mellett és közölhetnek.

Magyar királyi államvasutak nyári menetrendje, érvényes 1906 május 1-től.

Budapest nyugati pályaudvar — Párfány-Nána és vissza.																							
Állomások		Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.
		146	122	150	143	1404	152	134	116	154	159	138	155	128	153	126	160	120	170	182	130	138	164
		147	123	151	144	1405	153	135	117	155	160	139	156	129	154	127	161	121	171	183	131	139	165
Budapest ny. p. u. ind.	545	600	615	655	720	805	850	920	935	1125	1135	1215	1225	110	215	220	230	320	415	425	520	610	620
Palota-Ujpest	601	612	633	711	822	905	933	953	1140	1152	1231	1241	125	226	236	243	338	431	438	533	626	632	
Vác	652	662	683	761	872	955	1012	1032	1240	1252	1331	1341	126	250	260	267	362	455	462	557	650	656	
Nagy-Maros	725	735	756	834	945	1028	1085	1105	1310	1322	1401	1411	127	257	267	274	369	462	469	564	657	663	
Párfány-Nána	806	816	837	915	1026	1109	1166	1186	1390	1402	1481	1491	128	258	268	275	370	463	470	565	658	664	
Állomások		Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.
		141	143	145	147	217	147	149	131	123	151	1403	153	119	155	155	133	103	157	159	127	169	161
		142	144	146	148	218	148	150	132	124	152	1404	154	120	156	156	134	104	158	160	128	170	162
Párfány-Nána	ind.	.	.	.	425	453	.	529	.	630	.	819	.	824	.	1145	.	1229	.	225	.	417	339
Nagy-Maros	.	.	.	510	542	.	616	.	655	720	.	843	.	915	.	1145	.	1229	.	300	.	453	339
Vác	.	.	.	542	614	.	681	.	726	754	.	857	.	949	.	1222	109	.	.	300	.	453	503
Palota-Ujpest	.	.	.	622	652	.	719	731	741	841	.	954	.	1092	1037	1149	1239	106	140	156	249	342	347
Budapest ny. p. u. ér.	413	535	625	635	705	719	731	741	801	840	810	845	910	925	1020	1037	1149	1239	106	140	156	249	342
		413	535	625	635	705	719	731	810	840	810	845	910	925	1020	1037	1149	1239	106	140	156	249	342
		413	535	625	635	705	719	731	810	840	810	845	910	925	1020	1037	1149	1239	106	140	156	249	342
Megjegyzések: * Ezen vonatnál az egy nra szóló szomszédos forgalom meneljegyek érvénytelenek. — † Május hó 20-tól bezárólag szeptember hó 9-ig vasár- és ünnepnapokon közlekedik.																							
Budapest keleti pályaudvar — Bicske és vissza.																							
Állomások		Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.
		1302	1002	1006	1010	1304	14	20	1004	22	1006	12	1306	12	1307	1003	13	27	7	1801	1301	15	3
		1303	1003	1007	1011	1305	15	21	1005	23	1007	13	1307	13	1308	1004	14	28	8	1802	1302	16	4
0 645	735	800	815	850	855	1220	150	210	225	300	340	430	650	715	820	940	1030	1140	1250	1360	1470	1580	1690
9 713	751	816	831	866	906	914	238	206	226	304	315	405	625	725	785	845	955	1065	1175	1285	1395	1505	1615
10 720	752	.	.	.	907	915	1242	207	227	345	350	440	660	760	820	880	990	1100	1210	1320	1430	1540	1650
819	830	.	.	.	945	1015	136	245	.	345	.	553	.	828	.	1102	1203	.	.	.	.	.	.
		1302	1002	1006	1010	1304	14	20	1004	22	1006	12	1306	12	1307	1003	13	27	7	1801	1301	15	3
		1303	1003	1007	1011	1305	15	21	1005	23	1007	13	1307	13	1308	1004	14	28	8	1802	1302	16	4
Budapest k. p. u. ind.	450	507	545	.	.	744	.	1135	.	1440	.	1835	.	2230	.	2625	.	3020	.	3415	.	3810	.
Budapest-K.-földvár	548	597	635	.	.	834	.	1229	.	1624	.	2019	.	2414	.	2809	.	3204	.	3599	.	3994	.
Budapest-K.-föld ind.	553	617	659	749	834	948	954	1226	115	128	159	154	612	732	812	892	972	1052	1132	1212	1292	1372	
Bicske	615	640	725	810	850	910	1015	1245	130	145	210	635	710	755	835	905	930	950	1100	1110	1260	1270	
		615	640	725	810	850	910	1015	1245	130	145	210	635	710	755	835	905	930	950	1100	1110	1260	1270
		615	640	725	810	850	910	1015	1245	130	145	210	635	710	755	835	905	930	950	1100	1110	1260	1270
Budapest keleti pályaudvar — Hatvan és vissza.																							
Állomások		Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.
		315	302	409	318	1504	408	305	310	320	404	312	1321	304	321	308	314	330	324	1510	405	1505	323
		316	303	410	319	1505	409	306	311	321	405	313	1322	305	322	309	315	331	325	1511	406	1506	324
Budapest k. p. u. ind.	615	710	740	745	810	935	985	1235	130	215	225	250	330	320	535	625	720	815	845	940	1100	1110	
Pécel	659	754	784	789	854	979	1029	1279	134	219	229	254	334	324	539	629	724	819	849	944	1104	1114	
Gödöllő	721	745	746	751	816	941	991	1241	132	217	227	252	332	322	537	627	722	817	847	942	1102	1112	
Gödöllő	722	746	747	752	817	942	992	1242	133	218	228	253	333	323	538	628	723	818	848	943	1103	1113	
Hatvan	807	815	848	853	918	1043	1093	1343	134	219	229	254	334	324	539	629	724	819	849	944	1104	1114	
Állomások		Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	
		327	329	405	1505	317	309	1509	311	307	319	301	401	313	321	305	325	407	1507	303	403	1511	315
		328	330	406	1506	318	310	1510	312	308	320	302	402	314	322	306	326	408	1508	304	404	1512	316
Hatvan	ind.	227	.	.	433	522	.	530	.	656	.	755	.	1132	1217	110	.	457	.	612	.	822	856
Pécel	ind.	227	.	.	433	522	.	530	.	656	.	755	.	1132	1217	110	.	457	.	612	.	822	856
Gödöllő	ind.	343	522	529	542	600	.	626	.	718	.	844	.	1205	1251	206	.	555	.	726	.	845	1025
Gödöllő	ind.	350	529	536	549	601	.	627	.	720	.	845	.	1105	.	208	.	557	.	727	.	846	1026
Budapest k. p. u. ér.	424	515	523	533	618	629	650	735	810	907	1127	.	.	.	230	500	620	707	730	810	910	1010	
Budapest k. p. u. ér.	520	600	623	633	650	710	735	815	845	945	1240	1240	130	310	540	700	750	810	850	910	1010	1035	
		520	600	623	633	650	710	735	815	845	945	1240	1240	130	310	540	700	750	810	850	910	1010	

Olcsó cseh ágytoll!
5 kiló: ny fosztott 0.90 K., jobb 12 K. fehér pehelypuha fosztott 18 K., 24 K. hófehér pehelypuha fosztott 30 K. 36 K. Szállítás portómentes, utánvétel. A kicserélés és visszavétel portómentes ellenében megengedjük. 3494 Benedikt Sachsel, Lobes 60. Post Pilsen, Böhmen.

SCHICHT-szappan

(„Szarvas“ vagy „Kulcs“-szappan).

Legjobb, legkiadósabb s azért a legolcsóbb szappan. Ment mindennemű káros alkatrészekről.

Mindenütt kapható.

11149

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan „Schicht“ névvel és a „Szarvas“ vagy a „Kulcs“ védjeggyel legyen ellátva.

BALASSA-FÉLE VALÓDI ANGOL

Ugorkatej

a legjobb és leghatásosabb

SZÉPÍTŐ-SZER

3-szori bekenés után eltávolít minden arcstíztartást, kiütést, pattanást, májfoltot, bőrtájkát, (mitesszert). Kisméltja a ráncokat, redőket, és az arczóbort fehérre, üdvé, finommá varázsolja.

Teljesen ártalmatlan és a szépség megtartására, ápolására és növelésére minden másnál jobb. — Csak „BALASSA“ névvel valódi. — Egy üveg ára 2 korona.

Minden hölgy kedvence
Ara 1 korona.

biztos védője a fehér, krém és rózsaszínben kapható Balassa-féle PUDER. Ára 2 korona, kis doboz 1.20 korona.

arczaját, üdőségét, fiatalosát kölcsönöz a Balassa-féle UGORKA-KRÉM. Ára 2 korona.

BALASSA KORNEL gyógyszerháza, Budapest-Erzsébetfalva.

Postai szétküldés naponta. — Kapható minden nagyobb gyógyszerárban.

Telefon: 41-42.

DAVID KAROLY & FIA

DOBOZ, PAPIRÁRU és SZAB. FÉMKAPOCS GYÁRA

Budapest, I., Mészáros-utca 58. szám

Gyárt Papírtányért, bomboniert és járdinet-dobozokat. Sajtolt kerak dobozokat, légmentesen elzárható, összehajtható dobozokat, polyak, kötőgyapot, stb. csomagolására. Híntődobozok, valamint húszott lemez-csövek tetszés szerinti nagyságban. Teás-dobozok 1/4 kilogr.-tól 10 kilogr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filléres tea csomagolásokhoz.

Gőzerőre berendezve. 300 munkás.
Napi gyártás 150,000 doboz. 11312

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest Egyetem-u.4.

MAGYAR KÖNYVTÁR

SZERKESZTI RADÓ ANTAL
EGY-EGY SZÁM
ARA 30 FILLER

Legújabb füzetek:

460
szám

A legutóbb megjelent
számok:

458. Gabriele D'Annunzio. OSZI ALKONY ALMA. Tra ikus költemény egy felv. Olaszból fordította Radó Antal.
Rendkívül költői és hatásos szövege a legnagyobb modern olasz drámaírók.
459. Ciceró. A CATILINA ELLENI BESZÉDEK. Fordította és jegyzetekkel ellátta: Ossike József.
A világhíradalom leghíresebb szónoklatai remekművek kitűnő új fordítása.
460. Lux Terka. Budapesti fotográfia.
A fővárosi életnek kitűnő megfigyelése való, szellemes és vidám rajzok.

450—451. Titus Livius: HANNIBAL UJJA AZ ALPESEKEN ÁT. (A rómaiak történetének XI. könyve.) Latinból fordította és bevezette: Várdai Béla.
452—453. Bernard Shaw: AZ ÖRDÖG CIMBORAJA. (Melodráma.) Fordította: Mihály Lajos.
454—455. Lagerlöf Zselma. EGY UDVARHAZ TÖRTÉNETE. Svéd elbeszélés.
456. Kupcsay Felicián. ZARATHUSTRA MUMIAJA. Regény.
457. Conan Doyle. DOKTOR HOLMES KALANDJAI. Detektiv-történetek. Ötödik sorozat. Ford. Tábori Kornél.

A Magyar Könyvtár

460
számának

teljes jegyzékét bárkinek
készséggel megküldjük

Kapható

AMPEL R.

Könyvkereskedése (WODIANER F. ÉS FIA)
Részvénytársaságnál, Budapest VI. Andrassy-
ut 21. száma és minden könyvkereskedésben.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű Földes-féle

MARGIT-CREMET,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépíti. A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrtájkák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak pirítón és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után arról mindenki meg fog győződni.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna színben. Ezen kettő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajuszt pár perc alatt feketére vagy barnára lefesteni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 11284
Ara 2 korona 80 fillér.

Budapesti főraktár: Török József gyógyszer. Király-u. 12 és Andrassy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

31. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 5.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek:

Égész évre ——— 16 korona.
Félévre ——— 8 korona.
Negyedévre ——— 4 korona.

A „Világkrónika“-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

EMLEKTÁBLA-LELEPLEZÉS AZ AGGTELEKI BARLANG BEJÁRATÁNÁL.

AZ AGGTELEKI ÉS A DOBSINAI BARLANG.

Büszkék szoktunk lenni hazánk természeti szépségeire. Igaz is, hogy más országok egy-egy tekintetben talán különre hivatkozhatnak nálunknál, de a természet áldásai dolgában akkora változatosságot alig mutathatnak fel. Olaszország lehet büszke tengerére, Svájc az Alpeire, — de hol van az az ország, amely egyszerre díszkedhetné a Tátra hóborította bérceivel, a Balaton hús tükrével, az Alföld délibábjával s a Duna nemes méltóságú hömpölygésével?

De elég-e, hogy mind e szépségre büszkék vagyunk? Megtettük-e mind azt, a mi kellő élvezésükre szükséges? Hozzáférhetővé tettük-e mindenki számára a magyar föld szépségeit s — a mi földölg — élvezhettük-e magunk mindazt, a mit hazánk földje a munkában elernyedt lélek felüdítésére, az elgyöngült test erősítésére nyújtani tud? Megkapja-e egyes szép vidékeinken az utazó azt, a mit a kultúrához szokott ember méltán megkíván, a jó és olcsó közlekedést, az egészséges és tisztességes ellátást, lakást, a nyugalmat, a természet szépségeinek élvezetét előmozdító berendezéseket? Pedig ettől függ az, a miről nálunk, mint valami rejtélyes dologról

KIRÁNDULÓK A DOBSINAI JÉGBARLANG ELŐTT.

Rozsnyay Pepsin bora.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen.

Étkezés közben véve, megőv a gyomortelhetőségtől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.

Egy postacsomag 6 üveggel 19 kor. 32 fill. franko küldve.

Kapható:

Török József gyógyszerárban Budapestben, valamint a készítőnél: 10888

ROZSNYAY MÁTYÁS
gyógyszerárban,
ARAD, Szabadság-tér.